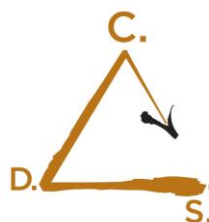
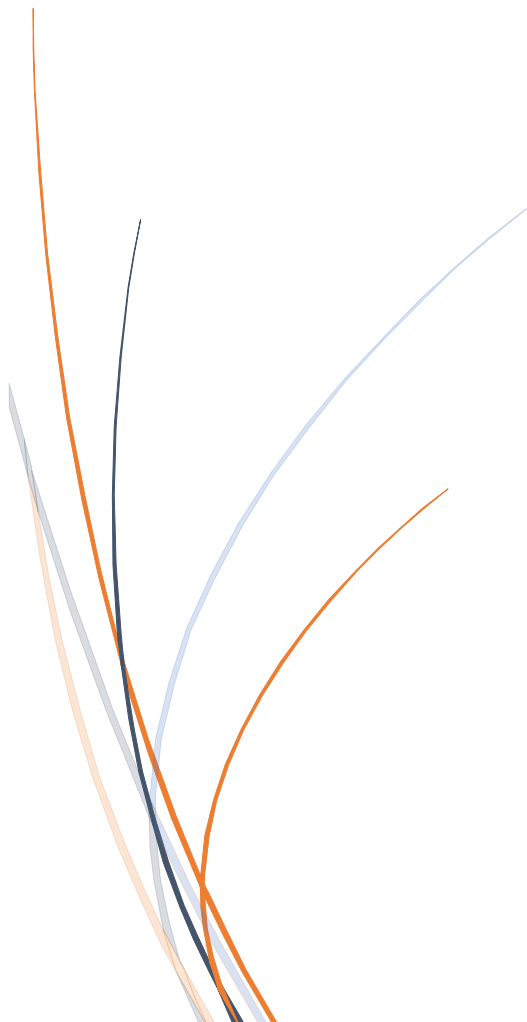

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Partycypacyjna diagnoza oferty kulturalnej dostępnej w gminie Wieliczka

Kraków, 2019 r.

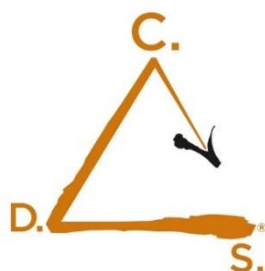

Centrum Doradztwa
Strategicznego

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

**Realizacja partycypacyjnej diagnozy:
Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.
D. Bieńkowska, C. Ulasiński, J. Szymańska, M. Widuch**

Centrum Doradztwa Strategicznego

Zespół badawczy Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulasiński, J. Szymańska, M. Widuch zaangażowany w realizację działań badawczo-partycypacyjnych i opracowanie dokumentu:

Antonina Lisiecka

Cezary Ulasiński

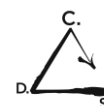
Dagmara Bieńkowska

Katarzyna Gembal

Paweł Sacha

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 30 – 103 Kraków ul. Włóczków 22/3,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Spis treści

Wprowadzenie	3
Część 1. Charakterystyka oferty kulturalnej dostępnej w gminie Wieliczka.....	6
Mocne i słabe strony dostępnej oferty	7
Część 2. Aktywność kulturalna mieszkańców, opinie i potrzeby w zakresie oferty.....	11
Realizowane aktywności i potrzeby – dzieci	11
Realizowane aktywności i potrzeby – młodzież.....	17
Realizowane aktywności i potrzeby – seniorzy	25
Część 3. Wnioski i rekomendacje w zakresie rozwoju oferty.....	37
Obecnie dostępna oferta kulturalna w gminie Wieliczka – główne wnioski	37
Główne kierunki rozwoju oferty czasu wolnego w gminie Wieliczka i rekomendacje w tym zakresie	38
Kluczowe potrzeby twórców/organizatorów oferty, wsparcie niezbędne do rozwoju oferty ...	40

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Wprowadzenie

Dokument diagnozy obecnej oferty kulturalnej dostępnej w gminie Wieliczka został opracowany przez Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska, M. Widuch na zlecenie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Powiatu Wielickiego” (LGD). Prace diagnostyczne były prowadzone w ramach projektu partycypacyjnej diagnozy dla obecnej oferty kulturalnej dostępnej w poszczególnych gminach LGD (gmina Wieliczka, gmina Niepołomice, gmina Kłaj).

Celem projektu było poznanie opinii lokalnej społeczności na temat istniejącej oferty kulturalnej, zidentyfikowanie mocnych i słabych stron oferty, a także określenie potrzeb mieszkańców w zakresie jej rozwoju, m.in. z uwzględnieniem poszczególnych grup wiekowych – dzieci, młodzieży, seniorów.

Na potrzeby realizacji projektu termin „oferta kulturalna” rozumiano dość szeroko, traktując go jako równoważny z „ofertą czasu wolnego” – czyli jako pojęcie obejmujące zarówno zajęcia i wydarzenia konwencjonalnie określane jako kulturalne (np. koncerty, wystawy, spotkania autorskie), jak i rozrywkowe, edukacyjne, sportowe.

Diagnozę przeprowadzono w sposób partycypacyjny, tj. pozwalający na poznanie opinii mieszkańców oraz ich aktywne zaangażowanie w proces prac diagnostycznych¹. W każdej gminie w projekcie wzięło udział co najmniej 75 osób – w tym min. 25 przedstawicieli dzieci, min. 25 przedstawicieli młodzieży, min. 25 seniorów (uczestnicy wyłonieni w drodze rekrutacji: zamieszczono ogłoszenie o realizacji projektu na stronach internetowych LGD oraz stronie Facebooka LGD, następnie rejestrację prowadzono telefonicznie i e-mailowo). Do tego w proces tworzenia włączyli zostali przedstawiciele lokalnych instytucji kulturalnych, twórcy/organizatorzy oferty kulturalnej (lokalni eksperci).

Należy podkreślić, że z uwagi na partycypacyjny charakter diagnozy, założeniem projektu nie było stworzenie zamkniętego kompendium czy wyczerpującego zestawienia dla całej oferty czasu

¹ W działania partycypacyjno-badawcze zaangażowali się m.in. przedstawiciele następujących instytucji: a) z terenu gminy Wieliczka: Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Węgrzcach Wielkich, Poniedziałkowy Klub Seniora, Urząd Miasta i Gminy Wieliczka, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Wieliczce, Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, Stowarzyszenie Przyjaciół Kokotowa, Stowarzyszenie Dom dla Kultury, Solne Miasto; b) z terenu gminy Niepołomice: Szkoła Podstawowa nr 1 w Niepołomicach, Szkoła Podstawowa nr 2 w Niepołomicach, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Niepołomickiej, Uniwersytet Trzeciego Wieku w Niepołomicach, Klub Seniora – Dom Kultury w Zabierzowie Bocheńskim, Rada Seniorów Gminy Niepołomice, Urząd Miasta i Gminy Niepołomice, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach, Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa, Centrum Kultury w Niepołomicach, Fundacja Dom Kultury INSPIRO w Podłężu, Muzeum Niepołomickie, Fundacja – Zamek Królewski w Niepołomicach, Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne, Dom Pełen Kultury w Staniątkach prowadzony przez Stowarzyszenie Pomoc Bliźniemu; c) z terenu gminy Kłaj: Szkoła Podstawowa w Kłaju, Szkoła Podstawowa w Szarowie, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Urząd Gminy Kłaj, Gminna Biblioteka Publiczna, Fundacja im. Władysława Żeleńskiego, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kłaj, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Targowisko, Stowarzyszenie Świat Przyjaciół,” Stowarzyszenie Życzliwa Dłoń prowadzące Centrum Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Jaskółka, Gminna Izba Regionalna (zawieszona działalność), sołtysi – opiekunowie świetlic, wiejskich domów kultury, Koło Gospodyń Wiejskich. Wszystkim bardzo dziękujemy za współpracę i aktywność!

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

wolnego w danej gminie, a analiza wybranych jej elementów (wydarzeń, zajęć) szczególnie ważnych dla mieszkańców – poruszanych przez uczestników działań badawczych.

Prace nad diagnozą prowadzono w okresie wrzesień-grudzień 2019 r. W tym czasie zrealizowano następujące działania partycypacyjno-badawcze:

- Technikę pn. Badania w działaniu realizowaną z udziałem dzieci, młodzieży i seniorów z gmin wchodzących w skład LGD (grupę dzieci reprezentowali uczniowie IV klasy szkoły podstawowej, młodzież – uczniowie VIII klasy szkoły podstawowej, seniorów – osoby zrzeszone w ramach Koła Seniora/Uniwersytetu III Wieku). Dla każdej gminy przeprowadzono osobne badanie w działaniu – czyli 3 warsztaty (po minimum 1 spotkaniu dla przedstawicieli każdej grupy wiekowej), podczas których przeprowadzono badanie opinii w formie ankiety audytoryjnej wraz z omówieniem. W technice wzięło łącznie udział 275 osób (gmina Wieliczka: 32 przedstawicieli dzieci, 27 przedstawicieli młodzieży i 26 przedstawicieli seniorów; gmina Niepołomice: 36 przedstawicieli dzieci, 25 - młodzieży i 25 seniorów; gmina Kłaj: 32 przedstawicieli dzieci, 43 – młodzieży, 29 – seniorów).
- Zogniskowane wywiady grupowe (Focus group interview - FGI) z przedstawicielami lokalnych instytucji kulturalnych, twórcami/organizatorami oferty kulturalnej. Łącznie zrealizowano 3 FGI z udziałem 5 – 8 osób (po 1 FGI w każdej gminie: 18.10.2019 – Kłaj, 7 osób; 21.10.2019 – Niepołomice, 6 osób; 25.10.2019 – Wieliczka, 5 osób). FGI miał formę dyskusji prowadzonej przez moderatora, podczas której poruszano m.in. takie tematy jak mocne i słabe strony dostępnej oferty, lokalne potencjały, aktywność mieszkańców, współpraca międzygminna, kierunki rozwoju oferty kulturalnej (potrzeby mieszkańców, potrzeby instytucji/organizatorów oferty).
- Pogłębione wywiady indywidualne (Individual In-depth Interview - IDI) z przedstawicielami lokalnych instytucji kulturalnych, twórcami/organizatorami oferty kulturalnej itp. IDI prowadzono w formie bezpośredniej rozmowy badacza (moderatora) z respondentem. Łącznie zrealizowano 9 wywiadów indywidualnych (po 3 IDI w każdej gminie). Wywiady pozwoliły na pogłębienie kwestii dotyczących m.in. oferty kulturalnej gminy i jej odbiorców, potrzeb i pomysłów w zakresie rozwoju oferty.

Diagnoza wpłynęła także na wzmocnienie kapitału społecznego w sposób pośredni oraz bezpośredni. Bezpośrednio w odniesieniu do samych uczestników badań poprzez podniesienie ich świadomości co do zapotrzebowania na ofertę kulturalną. Dzięki jej przeprowadzeniu ponad 225 osób lepiej poznało swoje oczekiwania wobec oferty kulturalnej oraz możliwości jej współkształtowania jako aktywni obywatele. W sposób pośredni diagnoza będzie narzędziem pomocnym podczas planowania i organizowania przyszłych wydarzeń kulturalnych czy programowania wsparcia w tym zakresie, tak aby oferta czasu wolnego odpowiadała realnym potrzebom mieszkańców.

Niniejszy dokument podzielono na 3 części. W pierwszej znajduje się ogólna charakterystyka dostępnej oferty kulturalnej w gminie Wieliczka (kluczowa oferta, mocne i słabe strony, preferowane kierunki rozwoju). Druga część to omówienie aktywności kulturalnej mieszkańców,

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

ich opinii na temat istniejącej oferty i potrzeb w zakresie jej rozwoju (m.in. za pomocą prezentacji wyników badań w działaniu). Ostatni rozdział – podsumowanie – zawiera kluczowe wnioski oraz rekomendacje dla dalszych działań.

Do przygotowania diagnozy wykorzystano przede wszystkim dane wywołane – pozyskane celowo w ramach realizacji projektu opinie mieszkańców i lokalnych ekspertów (badania w działaniu, wywiady indywidualne i grupowe – fokusy), które uzupełniono danymi zastanymi z ogólnodostępnych źródeł, m.in. lokalna prasa (np. „Puls Wieliczki”, „Panorama Powiatu Wielickiego”, „Gazeta Niepołomicka”, „Kulturetka – kwartalnik Gminnej Biblioteki Publicznej w Kłaju”), informacje publikowane na stronach internetowych i portalach społecznościowych poszczególnych gmin, instytucji kulturalnych, lokalnych stowarzyszeń, twórców/organizatorów oferty kulturalnej.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Część 1. Charakterystyka oferty kulturalnej dostępnej w gminie Wieliczka

Gmina miejsko-wiejska Wieliczka to największa pod względem powierzchni i ludności gmina wchodząca w skład Lokalnej Grupy Działania „Powiatu Wielickiego”. Gminę zamieszkuje ok. 59,5 tys. osób: z tego 23,5 tys. miasto Wieliczka, a obszar wiejski – ok. 36 tys. (BDL GUS stan na koniec 2018r.). Na terenie gminy ofertę spędzania czasu wolnego tworzą/organizują zarówno instytucje publiczne, jak i stowarzyszenia pozarządowe, nieformalne grupy mieszkańców czy inicjatywy/biznesy prywatne. W mieście zauważa się naturalną koncentrację instytucji kulturotwórczych i propozycji w zakresie zorganizowanych form spędzania czasu wolnego. Dlatego też, analiza oferty dostępnej na terenie miasta, jest ważna pod kątem badania aktywności mieszkańców obszaru wiejskiego – korzystają oni z propozycji dostępnych w swoich miejscowościach/sołectwach, ale też bardzo często z tych realizowanych w centrum – w Wieliczce.

Wśród kluczowych instytucjonalnych twórców/organizatorów oferty kulturalnej na terenie gminy należy wymienić m.in. Urząd Miasta i Gminy Wieliczka, Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Wieliczce, Centrum Kultury i Turystyki, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, Solne Miasto, Kampus Wielicki. Istotnym ich dopełnieniem, zwłaszcza na obszarze wiejskim, jest działalność stowarzyszeń i grup mieszkańców, np. Kół Gospodyń Wiejskich, zespołów regionalnych (folklorystycznych) i orkiestr, lokalnych grup tanecznych i teatralnych, klubów sportowych, Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Obecnie na terenie gminy można zatem znaleźć ofertę skierowaną do różnych grup wiekowych oraz uwzględniającą różne rodzaje aktywności – imprezy rozrywkowe, wydarzenia sportowe, stała oferta zajęć popołudniowych, działalność wystawiennicza, cykle spotkań literackich i tematycznych, koncerty, przedstawienia i projekcje filmowe itp.

Jak wskazywali sami twórcy/organizatorzy oferty, popularne wśród mieszkańców są wydarzenia plenerowe (koncerty, festyny, Miodobranie, Święto Soli, projekt „Rynek w Centrum Kultury” itp.), które często są otwarte, nieodpłatne, zapewniają też swobodny udział (można dołączyć i wyjść w dogodnym dla siebie momencie), oferują muzykę na żywo, możliwość zabawy, zjedzenia czegoś, ale i atrakcje dla całej rodziny. Zainteresowaniem mieszkańców cieszą się z jednej strony wydarzenia z „gwiazdą” (zarówno koncerty/imprezy, jak i spotkania – np. autorskie w ramach cyklu „Widnokreśli”) i propozycje o ciekawej, rodzinnej, formule (np. Marszobiegi Nocny), z drugiej mniejsze wydarzenia, w tworzenie których sami są zaangażowani. Jest to zauważalne zwłaszcza w przypadku sołectw – jeżeli mieszkańcy są współautorami jakiegoś przedsięwzięcia, to i sprawnie funkcjonuje promocja (marketing szeptany), i mogą liczyć na solidarność ze strony sąsiadów i znajomych – którzy chętnie przychodzą, aby docenić działalność lokalnych aktywistów, a jednocześnie miło spędzić czas. W przypadku oferty zajęciowej, cotygodniowej, występuje bardzo duże zainteresowanie zajęciami dla dzieci (przedszkolaki, podstawówka) niezależnie od ich tematyki. Powodzeniem cieszą się także propozycje kierowane do seniorów oraz, głównie przyjezdne, spektakle, kabarety. Popularność zyskuje też oferta międzypokoleniowa, co obserwują organizatorzy takich wydarzeń jak wieczory z planszówkami czy spotkania tematyczne w ramach

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

cyklu „Rozmowy przy wspólnym stole”. Wielu zwolenników ma także dostępna oferta sportowa, w tym wydarzenia i zawody odbywające się w Solnym Mieście.

Wśród kluczowych czynników sukcesu wymieniano rodzinność oferty – możliwość uczestnictwa w danym wydarzeniu w międzypokoleniowym składzie, np. rodzice z dziećmi, dziadkowie z dziećmi. Sale zapełnia też odpowiednia strategia promocyjna – informowanie poprzez sprawdzone kanały profilowane pod określone grupy odbiorców, np. bezpośrednio zaproszenie seniorów podczas wykładów UTW czy spotkań Klubu Seniora, zamieszczenie informacji nie tylko na słupach ogłoszeniowych, ale i w zaprzyjaźnionych sklepach – gdzie można liczyć na lepsze wyeksponowanie plakatu, nie ginie on w natłoku innych podobnych materiałów.

Mocne i słabe strony dostępnej oferty

Na podstawie przeprowadzonych badań z mieszkańcami oraz twórcami/organizatorami oferty kulturalnej, można wskazać następujące **mocne strony** oferty obecnie dostępnej na terenie gminy Wieliczka:

- **Różnorodność:** oferta jest coraz bogatsza – zarówno kulturalna, jak i sportowa. Dostępne są różnego typu zajęcia i wydarzenia, zarówno rozrywkowe, jak i mniej komercyjne („Jest w czym wybierać, nieraz propozycje się nakładają, a mieszkańcy pędzą z jednego wydarzenia na drugie” – lokalni eksperci);
- **Dostępność cenowa:** wiele wydarzeń jest otwartych (wstęp wolny) lub wstęp wiąże się z niewielką opłatą. Pojawia się coraz więcej zniżek dla seniorów.
- **Inicjatywy skierowane do wszystkich** – otwarte wydarzenia organizowane np. na Rynku, które przyczyniają się do integracji mieszkańców, w tym spotkań międzypokoleniowych. Tego typu wydarzenia przyciągają nie tylko wielu mieszkańców gminy, ale mogą być też atrakcyjne dla „kilkudniowych” turystów.
- **Rozwój w zakresie infrastruktury** – coraz nowocześniejsza infrastruktura kulturalno-sportowa (np. Solne Miasto, Mediateka, Kampus). W ostatnich latach zauważa się podnoszenie standardu budynków, co stwarza nowe możliwości w zakresie tworzenia oferty, a także komfort użytkowników.
- **Dostosowanie do różnych grup wiekowych:** jest wiele propozycji dla dzieci i seniorów, warsztaty/aktywności dedykowane kobietom. Rozwija się także oferta dla rodzin – zwłaszcza weekendowa, pojawiają się również propozycje dla młodzieży (w tym kontekście istotne są też działania prowadzone przez MGOPS – oferta zajęć psychologiczno-rozwojowych, wsparcia dla dzieci i młodzieży).
- **Rozwój oferty na obszarze wiejskim:** oferta zajęciowa w świetlicach środowiskowych organizowana przez CKiT, działalność filialna Biblioteki, m.in. zajęcia dla dzieci (plastyczne, taneczne, szachowe, sportowe) i dla dorosłych (głównie sportowe – gimnastyka, fitness, zumba itp.). „To, co realizujemy w Wieliczce, a zwłaszcza to, co się sprawdza, staramy się wprowadzać także do filii – np. zajęcia z robotami dla dzieci, spotkania przy planszówkach” – lokalni organizatorzy oferty. Ważna w tym kontekście jest działalność zespołów

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

artystycznych i folklorystycznych, kół gospodyń wiejskich oraz oferta wydarzeniowa tworzona we współpracy z sołtysami i radami sołeckimi (cykliczne imprezy, dożynki itp.).

- **Kino:** funkcjonujące w dwóch lokalizacjach (w Bibliotece – Wielicka Mediateka oraz na Kampusie), każda o nieco innym charakterze/repertuarze. Wybór filmów czy liczba seansów wieczornych/weekendowych jest ciągle ograniczona w stosunku do oferty kin krakowskich, natomiast atutem jest konkurencyjna (stosunkowo niska) cena.
- **Aktywność mieszkańców:** mieszkańcy angażują się we współtworzenie oferty spędzania czasu wolnego – mają wiele pomysłów, z którymi zgłaszają się do Gminy czy wielickich instytucji (np. z sugestią utworzenia konkretnych zajęć, aby albo z prośbą o wsparcie lokalowe czy organizacyjne). Są to osoby indywidualne, ale też stowarzyszenia, kluby sportowe, orkiestry/zespoły itp. Dzięki temu powstają ciekawe, oddolnie inspirowane, wydarzenia, inicjatywy, np. wystawy, festiwale, rozwija się działalność zespołów regionalnych, amatorskich grup teatralnych. Mieszkańcy podsuwają pomysły na wystawy (np. konkretnych artystów, często lokalnych), tematy/gości spotkań, mogą współdecydować o rozbudowie bibliotecznego księgozbioru. Do rozwoju oferty przyczyniają się też nowi mieszkańcy gminy, którzy przenoszą swoje zawodowe pasje do nowego miejsca zamieszkania, np. otwierają szkółkę squasha, szkołę jogi itp. Ogólnie w ciągu ostatnich lat wzrasta liczba czytelników – co świadczy też o tym, że nowi mieszkańcy gmin zapisują się do Biblioteki.
- **Prężna działalność lokalnych instytucji oraz stowarzyszeń,** co przekłada się na bogactwo i różnorodność oferty: wiele wydarzeń i stałych zajęć, a także ciągły rozwój oferty, tak by coraz lepiej odpowiadać a na potrzeby mieszkańców („Coraz więcej się dzieje, zarówno w mieście, jak i na wsiach. Dzięki tej różnorodności – mieszkańcy rzadziej jeżdżą do Krakowa, gdyż mają możliwość atrakcyjnego spędzenia czasu na miejscu” – lokalni eksperci).

W zakresie obecnej oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy Wieliczka zauważa się też pewne wyzwania i kwestie wymagające dopracowania, tzw. słabe strony:

- **Niewystarczająca koordynacja oferty** – sporo wydarzeń odbywa się w tym samym czasie, brakuje scalenia, wspólnego kalendarza dla gminy, lepszej współpracy między organizatorami.
- **Luka w ofercie zajęciowej – brak oferty kulturalno-edukacyjnych dla niektórych grup:** w tym oferty dla grupy 30-50 (jak zauważali lokalni eksperci, jest to grupa trudna – bardzo zajęta pracą, opieką nad dziećmi, często pracująca w Krakowie, czy też „uciekająca” po ofertę do Krakowa, np. do teatru, kina, opery, na koncerty, wystawy), oferty skierowanej stricte do mężczyzn (typu warsztaty rozwojowe), propozycji kulturalnych atrakcyjnych dla młodzieży (trudności z pozyskaniem tej grupy).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

- **Pewien niedobór oferty międzypokoleniowej:** zauważa się silny rozdział oferty na grupy wiekowe (wiele propozycji dla dzieci, seniorów, kobiet itp.), istotnym uzupełnieniem byłby równoległy rozwój oferty otwartej na wszystkich – wydarzeń, zajęć międzypokoleniowych, nastawionych na dialog i wzmacniających integrację. W ostatnim czasie pojawiają się tego typu propozycje, m.in. w Bibliotece, jednak cały czas jest ich stosunkowo niewiele.
- **Brak niektórych rodzajów stałej oferty, np. teatru** (organizowane są przedstawienia przyjezdne m.in. ze scen krakowskich, działają też teatry/grupy amatorskie, jednak w opinii lokalnych ekspertów nie wyczerpuje to zapotrzebowania mieszkańców na tego typu ofertę) czy **muzeum regionalnego** – przedstawiającego historię i dziedzictwo kulturowe całej gminy (nie tylko tradycję górniczą), gdzie byłoby miejsce na odpowiednie udostępnienie i wyeksponowanie materiałów m.in. gromadzonych w ramach Działu Regionalnego Biblioteki, przekazywanych gminie przez mieszkańców itp.
- **Niewystarczająca zróżnicowanie oferty kulturalno-artystycznej:** mimo ogólnej różnorodności dostępnych zajęć i wydarzeń, zwracano uwagę na niedostatek niektórych rodzajów propozycji, np. teatrów/spektakli przyjezdnych na wysokim poziomie; koncertów – większych gwiazd czy cenionych niszowych artystów; wydarzeń pokazujących różnorodność kulturową; dość ubogi repertuar w wielickich kinach.
- **Dostępność komunikacyjna :** w przypadku obiektów zlokalizowanych w centrum Wieliczki np. CKiT, Mediateka – ograniczona dostępność samochodowa, w okolicy trudno zaparkować, co może przyczyniać się do rezygnacji z oferty (głównie w przypadku oferty zajęciowej dla dzieci, na którą najmłodszy są dowożeni autami przez rodziców). W zakresie zbiorowej komunikacji między miejscowościami kursów jest stosunkowo mało, natomiast z obszaru wiejskiego do Wieliczki raczej łatwo się dostać. Lokalni eksperci zwracali uwagę na coraz lepszą dostępność komunikacyjną gminy (głównie wieś-miasto oraz po mieście), jednak należy pamiętać, że dla części mieszkańców, w tym seniorów, kwestie transportowe (np. niewystarczająca liczba kursów o określonych godzinach) cały czas utrudniają uczestnictwo w ofercie kulturalnej.
- **Deficyt miejsc typu kawiarnia** (dokładnie: kawiarnia literacka, klubokawiarnia) – przestrzeni spotkań mieszkańców, oferującej muzykę na żywo, ale też pozwalającej i wspierającej twórczość, np. realizację wydarzeń/inicjatyw artystyczno-kulturalnych. Przykładowo tego typu miejsce mogłoby uzupełnić ofertę Biblioteki/Mediateki („Brakuje kawiarni, takiego ciepłego, fajnego miejsca, jakie jest np. w CKiT” – lokalni eksperci).
- **Ograniczenia infrastrukturalne:** mimo poprawiającej się sytuacji w tym zakresie, nadal istnieje pole do poprawy/rozwoju, niektóre budynki wymagają remontów i unowocześnienia, w tym także dostosowania do standardów dostępności (ścieżki dla niedowidzących, audiodeskrypcje). W niektórych przypadkach instytucje nie mogą w pełni realizować swojej oferty, gdyż przestrzenie, które mogłyby być do tego przeznaczone (np. sale warsztatowo-zajęciowe), obecnie pełnią funkcje sal lekcyjnych i odbywają się w nich zajęcia szkolne, w przypadku obszarów wiejskich – też przedszkolne itp.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

- **Wsparcie finansowe nie w pełni odpowiadające na rzeczywiste potrzeby:** dotyczy to zwłaszcza **finansowania zasobów ludzkich** - w przypadku niektórych miejsc obserwuje się zapotrzebowanie na wydłużenie godzin funkcjonowania, zwiększenie liczby pracowników, jednak brakuje na to funduszy; a także **wspierania kulturalnej działalności stowarzyszeń, organizacji pozarządowych** – występują trudności z pozyskiwaniem prywatnych sponsorów na tego typu inicjatywy, a bardzo istotne wsparcie grantowe (konkursowe) nie jest trwałe (zmiany zasad uczestnictwa, zamykanie niektórych programów itp.).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Część 2. Aktywność kulturalna mieszkańców, opinie i potrzeby w zakresie oferty

W celu zdiagnozowania sposobów spędzania czasu wolnego poszczególnych grup wiekowych mieszkańców oraz poznania opinii na temat obecnej oferty kulturalnej i potrzeb w zakresie jej rozwoju przeprowadzona została technika pn. Badania w działaniu. Wzięli w niej udział przedstawiciele trzech grup: dzieci, młodzieży i seniorów. Badania realizowano na niewielkich próbach (min. 25 osób z każdej grupy wiekowej), dlatego też zebrane dane można rozpatrywać bardziej w ujęciu jakościowym – nie mają one charakteru reprezentatywnego dla mieszkańców gminy. Przedstawiają natomiast pewne preferencje i tendencje zauważalne wśród uczestników działań badawczo-partycypacyjnych, świadczą o występowaniu cech czy zjawisk charakterystycznych dla danych grup wiekowych. Tym samym dają wyobrażenie na temat potrzeb mieszkańców w zakresie rozwoju oferty kulturalnej.

Realizowane aktywności i potrzeby – dzieci

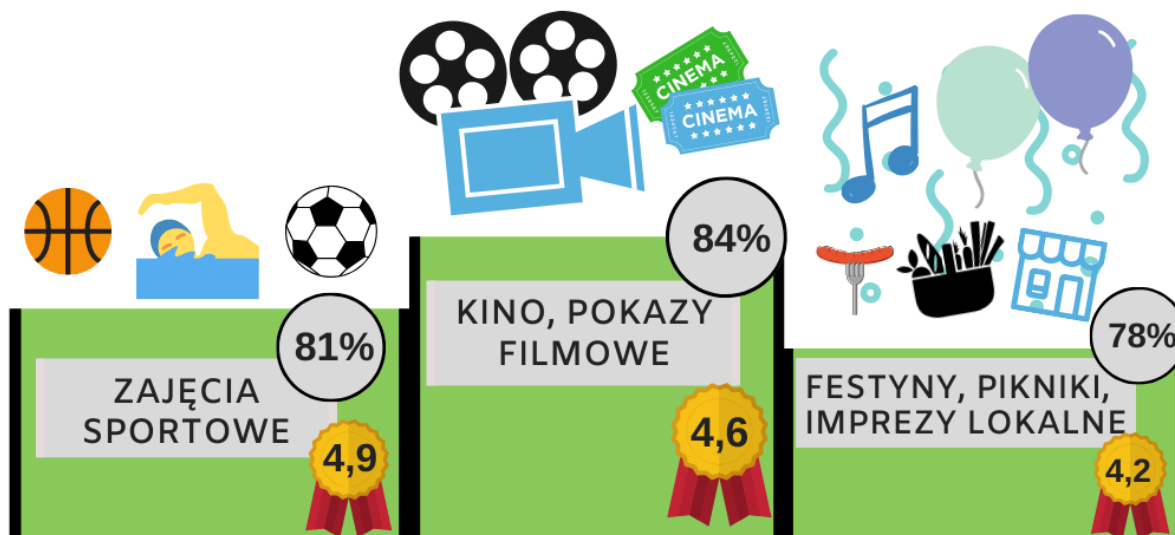
W ramach działań badawczych do współtworzenia diagnozy włączono najmłodszych mieszkańców gminy. Tę grupę reprezentowali uczniowie klas IV szkoły podstawowej. W technice pn. Badania w działaniu wzięły udział 32 osoby (17 uczniów i 14 uczennic, 1 osoba nie oznaczyła płci w ankiecie). Ponad połowa ankietowanych mieszka w Węgrzcach Wielkich, pozostałe osoby w okolicznych miejscowościach gminy Wieliczka (m.in. Kokotów, Sułków, Grabie, Strumiany).

Do najbardziej popularnych sposobów spędzania czasu wolnego wśród badanych czwartoklasistów należą wizyty w kinie, udział w zajęciach sportowych oraz imprezach lokalnych, festynach, piknikach itp. Uczestnictwo w tego typu aktywnościach zadeklarowało ponad 3/4 uczniów. Należy jednak pamiętać, że o ile w zajęciach sportowych dzieci uczestniczą regularnie (zazwyczaj raz w tygodniu), to w przypadku pozostałych dwóch aktywności częstotliwość udziału jest niższa: kino – średnio raz w miesiącu oraz imprezy lokalne – kilka razy w roku.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

NAJPOPULARNIEJSZE AKTYWNOŚCI

Generalnie, zdecydowana większość uczniów przynajmniej raz w tygodniu, a część nawet kilka razy w tygodniu uczęszcza na różne dodatkowe zajęcia. Głównie są to zajęcia sportowe, które odbywają się na terenie gminy – m.in. koszykówka i karate (w szkole), piłka nożna – LKS Węgrzcanka, Śledziejowice). Niektórzy jeżdżą na basen do Niepołomic, na zajęcia z jazdy konnej pod Krakowem, lodowisko w Solnym Mieście. Pojedyncze osoby wspominały też, że zorganizowaną ofertę uzupełniają indywidualnie podejmowanymi aktywnościami, wykorzystując istniejącą infrastrukturę rowerową, czyli wycieczkami rowerowymi z rodzicami po okolicy (gmina Wieliczka, Puszcza Niepołomska). Średnio raz w tygodniu badani uczęszczają też na zajęcia edukacyjno-artystyczne. Zajęcia te odbywają się zazwyczaj poza miejscowością zamieszkania, ale konieczność dojazdu dzieci postrzegają jako coś normalnego – ze względu na mobilność samochodową rodziców i niewielkie odległości. Popularne są dodatkowe lekcje/kursy języka angielskiego – głównie w Wieliczce, Niepołomicach – korzysta z nich blisko 20% uczniów. Wśród pozostałych zajęć, które odbywają się zarówno w okolicznych miejscowościach, jak i w sąsiednich gminach, wskazywano m.in.:

- Węgrzce Wielkie i pobliskie sołectwa: schola, ludowy zespół taneczny, zajęcia teatralne w Domu Kultury - Grabie, zajęcia szachowe w Kokotowie;
- w Niepołomicach: zajęcia plastyczne, zajęcia z szycia (patchwork) – prowadzone w domu kultury INSPIRO;
- w Krakowie – zajęcia baletowe, Akademia YouTubera;
- w Wieliczce – nauka gry na perkusji (w szkole muzycznej).

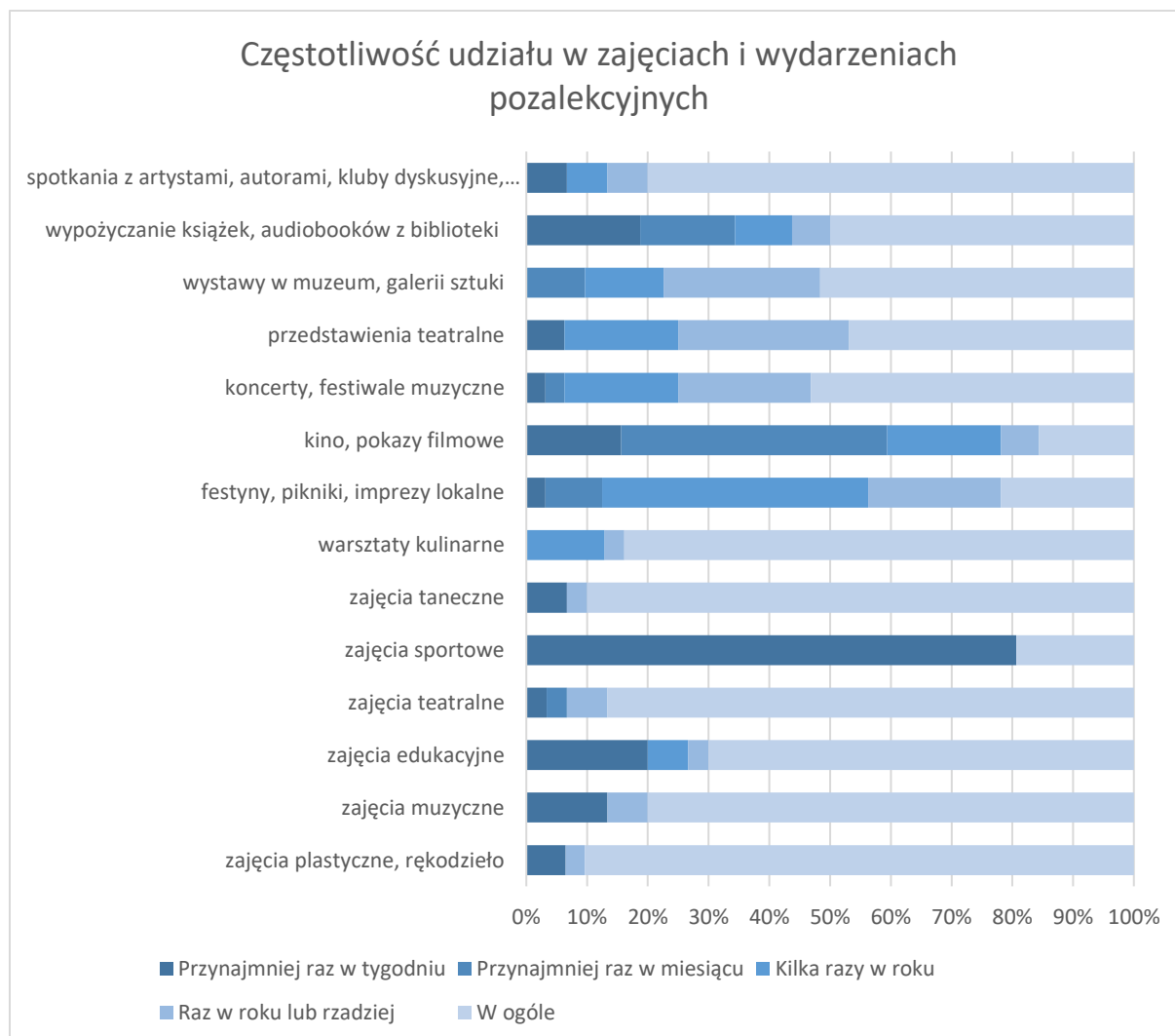

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Ponad 1/3 badanych regularnie korzysta z biblioteki, a 1/5 wypożycza książki raz w tygodniu. Uczniowie odwiedzają głównie filię w Węgrzcach Wielkich, ale zdarza się, że wybierają się też do biblioteki w Wieliczce czy w Niepołomicach.

Natomiast wizyta w kinie, teatrze czy muzeum to aktywności, które wiążą się z wyjazdem do Krakowa i są podejmowane z mniejszą częstotliwością (kino – głównie raz w miesiącu, teatr i wystawy – kilka razy lub raz w roku). Uczestnicy wśród odwiedzanych, zarówno z rodzicami np. w weekendy, jaki i w ramach szkolnych wyjazdów zorganizowanych, instytucji wymieniali m.in. sieć kin Cinema City, Teatr Groteska, Teatr Ludowy.

Jak wspomniano powyżej, wielu uczniów uczestniczy w lokalnych imprezach – festynach odbywających się w miejscu zamieszkania, ale i w okolicy, np. Dni Węgrzc, Dni Wieliczki, Dni Niepołomic. Ze względu na specyfikę oferty – nie jest to jednak aktywność często podejmowana: blisko połowa ankietowanych wybiera się na takie wydarzenia kilka razy w roku, a 1/5 – raz w roku lub rzadziej.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Uczniowie są zadowoleni z zajęć i wydarzeń, w których uczestniczą – średnia ocena dla poszczególnych aktywności kształtowała się zazwyczaj w okolicach oceny 4 (ocena na skali 5-stopniowej od „w ogóle mi się nie podobają” do „bardzo mi się podobają”). Opinie negatywne („nie podobają mi się” oraz „w ogóle mi się nie podobają”) pojawiały się bardzo rzadko – były to pojedyncze głosy, a w przypadku niektórych propozycji w ogóle nie występowały, np. zajęcia sportowe, taneczne, edukacyjne, wystawy. Najlepiej oceniono zajęcia sportowe, które uzyskały średnią 4,9, a 87% odpowiadającym na to pytanie bardzo się podobają. Pokrywa się to z ulubionymi sposobami spędzania czasu wolnego wskazanymi przez dzieci – powtarzającymi się odpowiedziami były: piłka nożna, basen, zajęcia z koszykówki w szkole. Stosunkowo dobre noty otrzymało też kino: średnia ocen wyniosła 4,6, a aktywność ta bardzo podoba się blisko 3/4 ankietowanych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

ZADOWOLENIE Z UDZIAŁU W ZAJĘCIACH, WYDARZENIACH

Średnia ocen. Ocena na skali od 😞 (1 - w ogóle mi się nie podobają)
do 😍 (5 - bardzo mi się podobają)

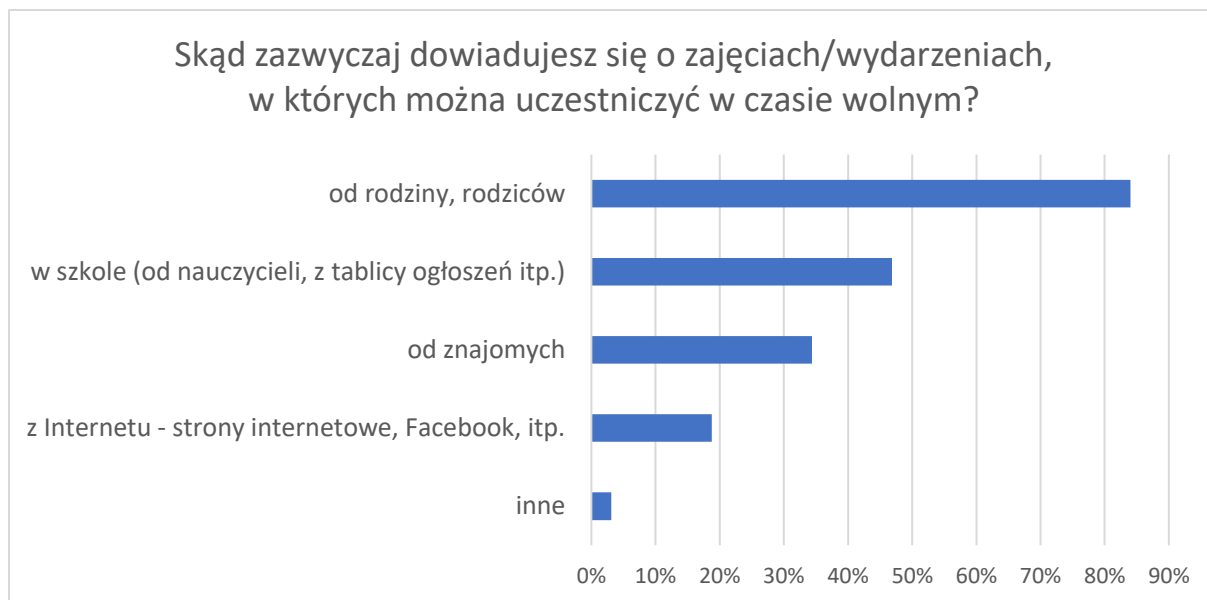

n - liczba odpowiedzi poddanych analizie (liczba osób, które dokonały oceny zajęć/wydarzeń)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Najmłodszy mieszkańcy gminy o ofercie spędzania czasu wolnego dowiadują się głównie od rodziców/rodziny (84% wskazań), a dla blisko połowy ankietowanych istotnym źródłem informacji na ten temat jest także szkoła – nauczyciele, ogłoszenia w budynku.

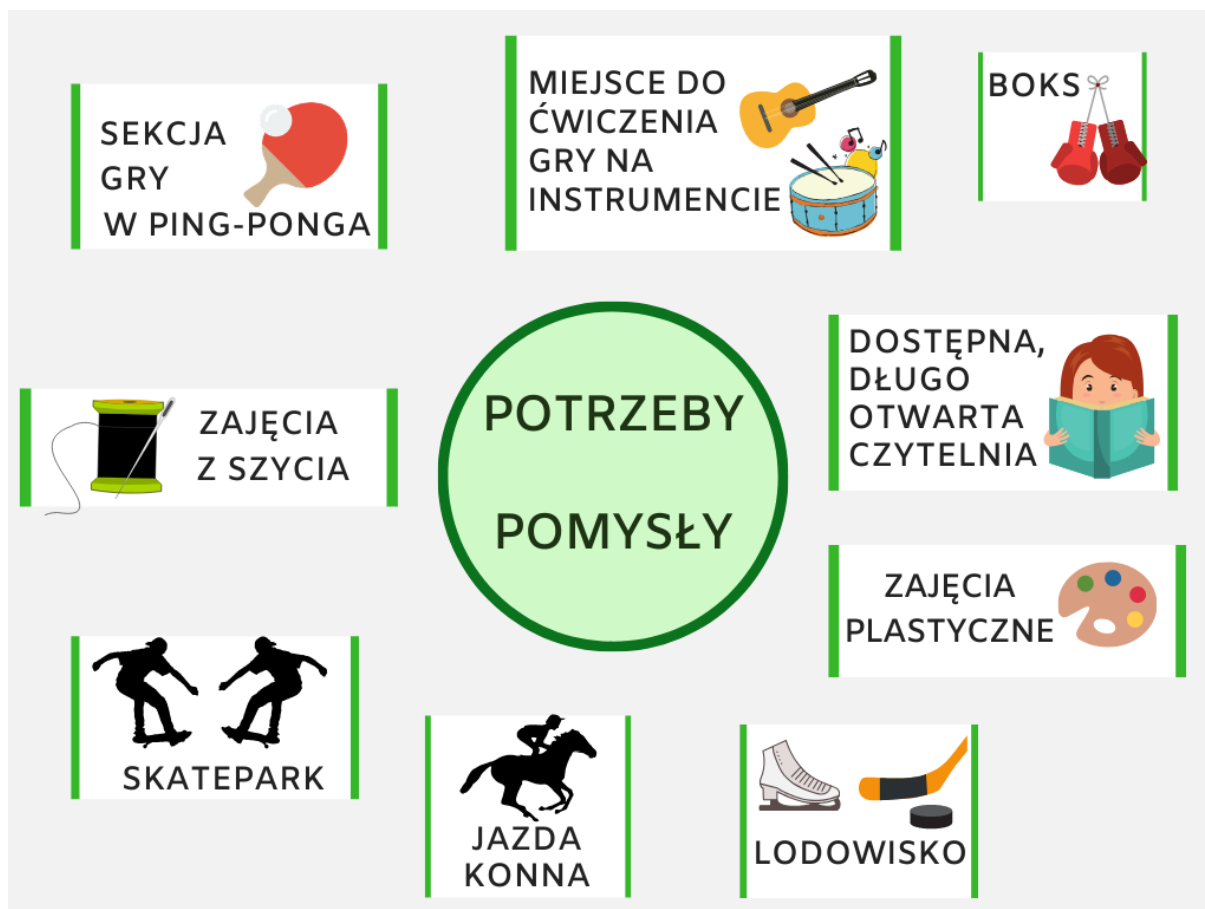

Uczniowie klas IV mieli też parę pomysłów na rozwinięcie oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy. Głównie zgłaszano propozycje dotyczące oferty sportowej (dodatkowych zajęć, obiektów), ale też sygnalizowano potrzeby w zakresie zajęć czy wydarzeń artystyczno-edukacyjnych. Badani stwierdzili, że dobrze byłoby, gdyby w ich najbliższej okolicy, czyli Węgrzcach Wielkich, pojawiły się następujące aktywności/możliwości:

- w przypadku oferty sportowej: zajęcia/ sekcja gry w ping-ponga, skatepark, lodowisko – z możliwością trenowania hokeja/ drużyną hokejową, szkoła lekkoatletyczna, zajęcia z: boks, jazdy konnej, jazdy na rolkach;
- w przypadku zajęć edukacyjno-artystycznych: zajęcia plastyczne, zajęcia z szycia (patchworku) – „takie jak były w domu kultury INSPIRO, w Niepołomicach”, więcej wydarzeń/akcji, podczas których biblioteka jest dłużej otwarta i „można czytać do woli” (dni otwarte, noc bibliotek itp.), miejsce, gdzie można ćwiczyć grę na instrumentach muzycznych (kluczowa była właśnie przestrzeń, z której można korzystać samodzielnie, choć dobrym uzupełnieniem takiego miejsca byłaby możliwość udziału w zajęciach muzycznych, otrzymania indywidualnego wsparcia ze strony instruktora).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Realizowane aktywności i potrzeby – młodzież

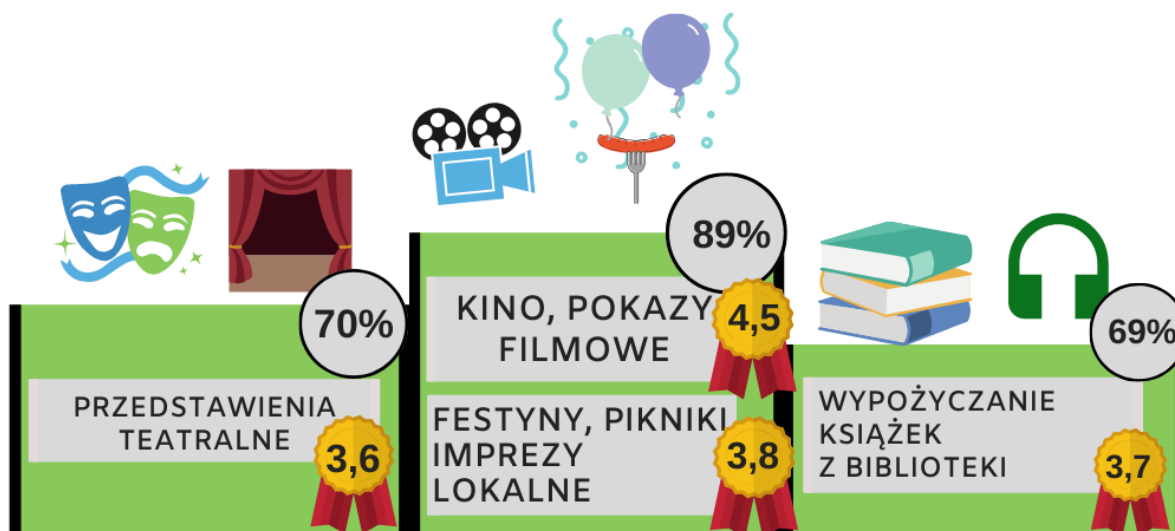
Kolejną grupą wiekową włączoną w proces opracowywania diagnozy była młodzież reprezentowana przez uczniów VIII klas szkoły podstawowej. W technice pn. Badania w działaniu wzięły udział 27 osoby (13 uczniów i 10 uczennic, 4 osoby nie oznaczyły płci w ankiecie). Większość ankietowanych mieszka w Węgrzcach Wielkich, pozostałe osoby w pobliskich wsiach gminy Wieliczka (m.in. Kokotów, Śledziejowice, Strumiany, Mała Wieś).

W przypadku badanych ósmoklasistów najpopularniejszymi sposobami spędzania czasu wolnego okazały się: kino, imprezy lokalne (festyny, pikniki itp.), przedstawienia teatralne oraz wypożyczanie książek z biblioteki. Te aktywności realizuje ok. 70% ankietowanych, należy mieć na uwadze, że są one podejmowane z niewielką częstotliwością – jedynie w przypadku biblioteki i seansów kinowych można mówić o pewnej regularności (1/3 wskazań na „raz w miesiącu”), zaś na imprezy i przedstawienia uczniowie wybierają się kilka razy w roku lub rzadziej.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

NAJPOPULARNIEJSZE AKTYWNOŚCI

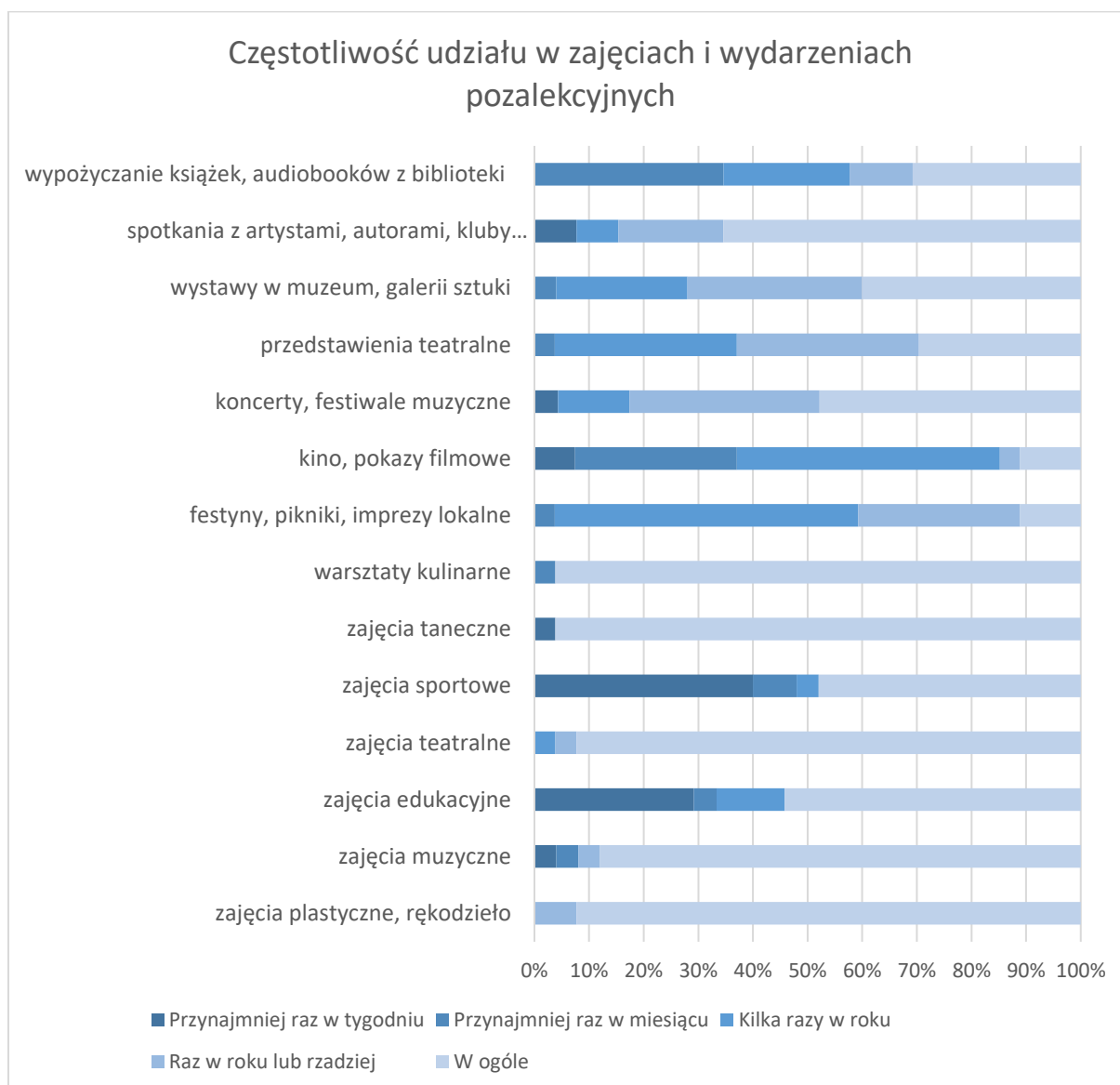

Ósmoklasiści w mniejszym stopniu niż ich młodszy koledzy korzystają z cotygodniowej oferty spędzania czasu wolnego. Regularnie (raz w tygodniu) w zajęciach sportowych (głównie basen, piłka nożna, siatkówka, piłka ręczna) bierze udział 40% badanych (przy czym ogółem – zaledwie ok. połowa ankieterowanych w ogóle uczestniczy w tego typu zajęciach). W przypadku tej grupy wiekowej nieco więcej czasu wolnego po szkole poświęca się na zajęcia edukacyjne (korepetycje np. z angielskiego) – uczęszcza na nie ponad połowa uczniów, w tym aż 30% co tydzień. Niektóre osoby udzielają się w harcerstwie (drużyna w Węgrzcach Wielkich) czy Katolickim Stowarzyszeniu Młodzieży w Strumianach (KSM), zaś zajęcia artystyczne miały pojedyncze wskazania.

Także lokalni eksperci zwracali uwagę, że zachęcenie młodzieży do stałego dobrowolnego udziału w ofercie kulturalnej jest wyzwaniem. Młodzież zazwyczaj woli spędzać czas w sposób niezorganizowany, zwłaszcza, że często ma go niewiele, jeśli po szkole uczęszcza na korepetycje czy zajęcia sportowe. Utworzenie atrakcyjnych propozycji dla tej grupy nie jest oczywiste – jak przyznawali organizatorzy oferty nie ma prostego przepisu na sukces, choć sprawdzić się tu może coś nieszablonowego, nowoczesnego (też korzystającego z multimediów, nowych technologii), coś, czym można pochwalić się wśród rówieśników, ważny jest też dobry, charyzmatyczny instruktor/prowadzący.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Jeśli badani korzystają ze zorganizowanej oferty spędzania czasu wolnego, to głównie poza miejscowością zamieszkania. Natomiast w Węgrzcach Wielkich odwiedzają głównie bibliotekę, a pojedyncze osoby uczęszczają na korepetycje z angielskiego oraz zajęcia z piłki ręcznej. Na zajęcia, w których uczestniczą regularnie (ok. raz w tygodniu) zazwyczaj są zawożeni przez rodziców do sąsiednich miejscowości:

- korepetycje z języka angielskiego - Wieliczka, Niepołomice,
zajęcia sportowe: basen (Niepołomice, Wieliczka), treningi piłki nożnej (Śledziejowice),
treningi siatkówki (Wieliczka),
- zajęcia taneczne, warsztaty aktorskie/literackie (Kraków).

Chętnie, aczkolwiek nieco rzadziej (raz w miesiącu lub rzadziej), uczniowie wybierają się do kina – co wiąże się z wyjazdem do Krakowa – zazwyczaj do kina w CH Bonarka (jest najbliższej). Badani kilka

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

razy w roku korzystają też w krakowskich muzeów i teatrów, zazwyczaj podczas zorganizowanych wyjazdów szkolnych. Jeden z uczniów okazał się bywalcem krakowskich teatrów, wskazując, że odwiedza je zdecydowanie częściej niż koledzy, m.in. Teatr Stary i Teatr Słowackiego.

Ponadto większość uczniów sporadycznie bierze udział w lokalnych wydarzeniach, festynach typu „Dni Wieliczki” odbywających się w Węgrzcach Wielkich, Wieliczce, pozostałych miejscowościach gminy: 56% kilka razy w roku, a 30% raz w roku lub rzadziej.

AKTYWNOŚCI REALIZOWANE GŁÓWNIEM W GMINIE

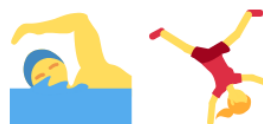
- festyny, pikniki, imprezy lokalne (miejscowość zamieszkania, Węgrzce Wielkie, Wieliczka)
- wypożyczanie książek, korzystanie z biblioteki (Węgrzce Wielkie, Wieliczka)

AKTYWNOŚCI REALIZOWANE GŁÓWNIEM POZA GMINĄ

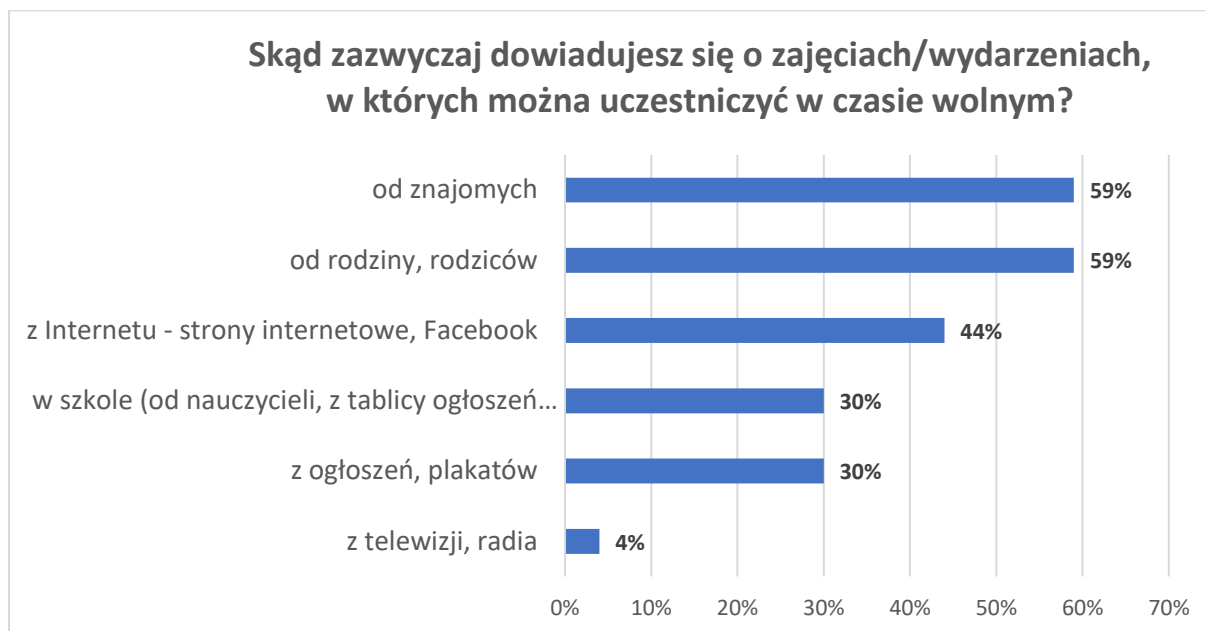
- kino, teatr, muzea (Kraków)
- zajęcia sportowe (Niepołomice)

Dla młodzieży podstawowym źródłem informacji o ofercie spędzania czasu wolnego są znajomi oraz rodzina/rodzice (obie odpowiedzi po 59% wskazań). Blisko połowa wiedzę na temat wydarzeń/zajęć, w których można uczestniczyć czerpie z Internetu (głównie z portali społecznościowych – Facebook, ale też Instagram).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

W porównaniu do czwartoklasistów młodzież mniej entuzjastycznie oceniała zajęcia, w których bierze udział. Nieco częściej pojawiały się oceny negatywne („nie podobają mi się” oraz „w ogóle mi się nie podobają”) oraz neutralne („ani mi się podobają, ani się nie podobają” – odpowiedź o wartości 3, która obniżała ogólną średnią). Wysoko zostały ocenione zajęcia, w których brały udział pojedyncze osoby (warsztaty kulinarne, zajęcia teatralne). W przypadku oferty, z której korzystało więcej uczniów, najwyższą notę otrzymało kino – średnia 4,5, a wskazania rozłożyły się niemal po połowie dla odpowiedzi „podobają” mi się” i „bardzo mi się podobają”. Młodzież była także zadowolona z zajęć sportowych – średnia 4,3 i tylko jedna odpowiedź negatywna. Propozycje, które uzyskały jedne z niższych ocen w całym zestawieniu to m.in. lokalne imprezy, wypożyczanie książek oraz przedstawienia teatralne (średnia 3,8, 3,7 oraz 3,6). Przy tym należy wziąć pod uwagę, że aż 70% ankietowanym podobają się lokalne wydarzenia, pikniki, festyny itp., a ogólną ocenę obniżyły pojedyncze negatywne odpowiedzi. Z kolei dwie pozostałe aktywności uzyskały stosunkowo niejednoznacznych wskazań („ani mi się podobają, ani się nie podobają”).

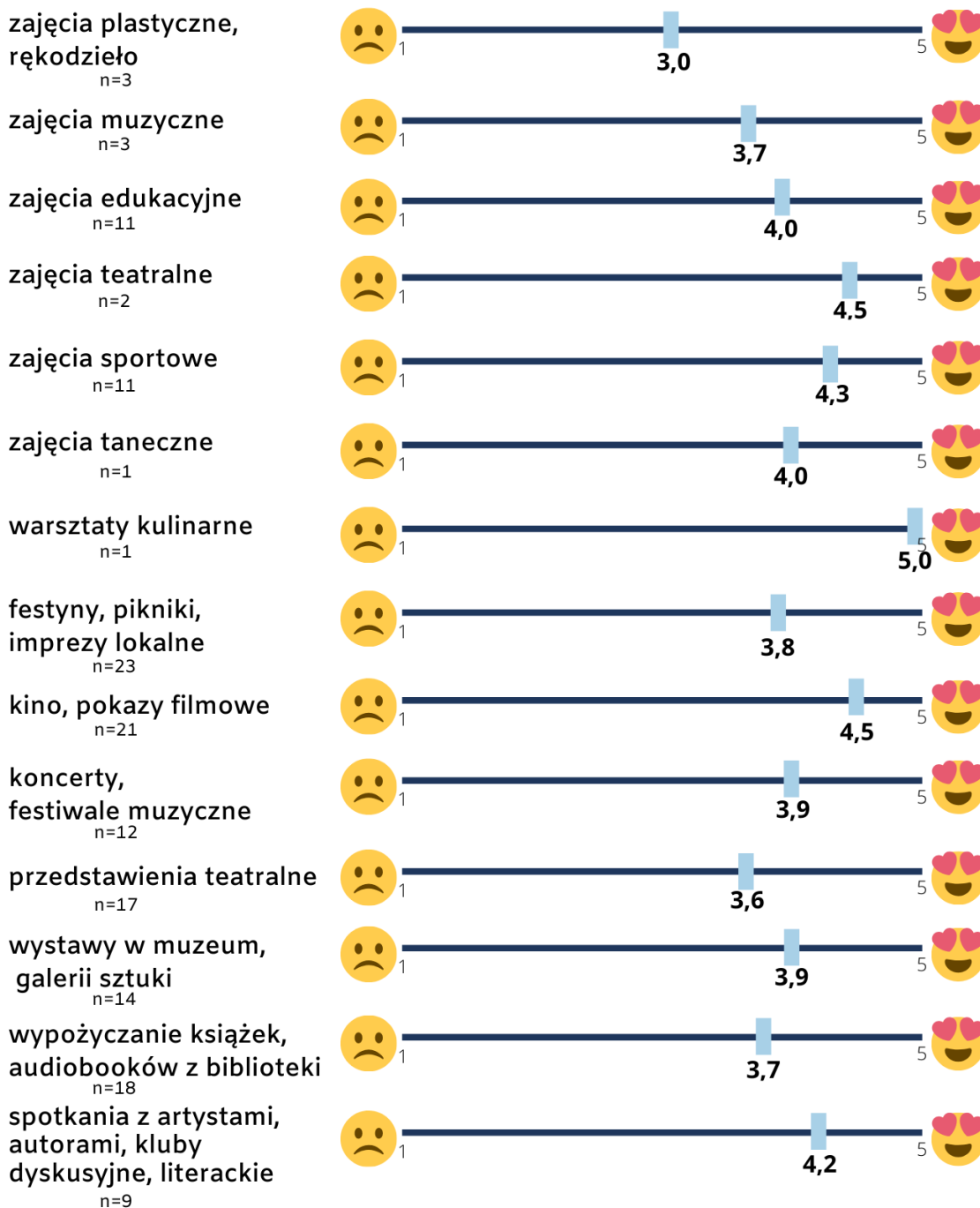
Aktywności wymienione przez młodzież jako ulubione pokazują na większe zróżnicowanie upodobań i indywidualizm tej grupy. Obok zwolenników zajęć sportowych (basen, siatkówka, piłka ręczna, piłka nożna), kina oraz konkretnych zajęć artystyczno-edukacyjnych (pojedyncze głosy np. muzyczne, teatralne, dot. programowania) pojawili się też entuzjaści form, które mniej wiążą się z doskonaleniem określonych umiejętności, a bardziej ze spędzaniem czasu w gronie rówieśników – harcerstwo, spotkania w ramach KSM.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

ZADOWOLENIE Z UDZIAŁU W ZAJĘCIACH, WYDARZENIACH

Średnia ocen. Ocena na skali od 😞 (1 - w ogóle mi się nie podobają)
do 😍 (5 - bardzo mi się podobają)

n - liczba odpowiedzi poddanych analizie (liczba osób, które dokonały oceny zajęć/wydarzeń)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Uczniowie byli też dość krytyczni wobec ich miejscowości i gminy pod kątem dostępnej oferty czasu wolnego. W opinii młodzieży obecna oferta dostępna w ich miejscu zamieszkania zdecydowanie nie była wystarczająca: blisko 90% badanych nie zgodziło się ze stwierdzeniem „w mojej okolicy jest wszystko, co mnie interesuje, nie szukam oferty dalej, nawet w Krakowie”, a ponad 1/3 przyznała, że w ich miejscowości nic ciekawego się nie dzieje. Większość ankietowanych była także niezadowolona z oferty kulturalnej i sportowej (średnia ocen 2,0 i 2,6, ocena na skali 5-stopniowej).

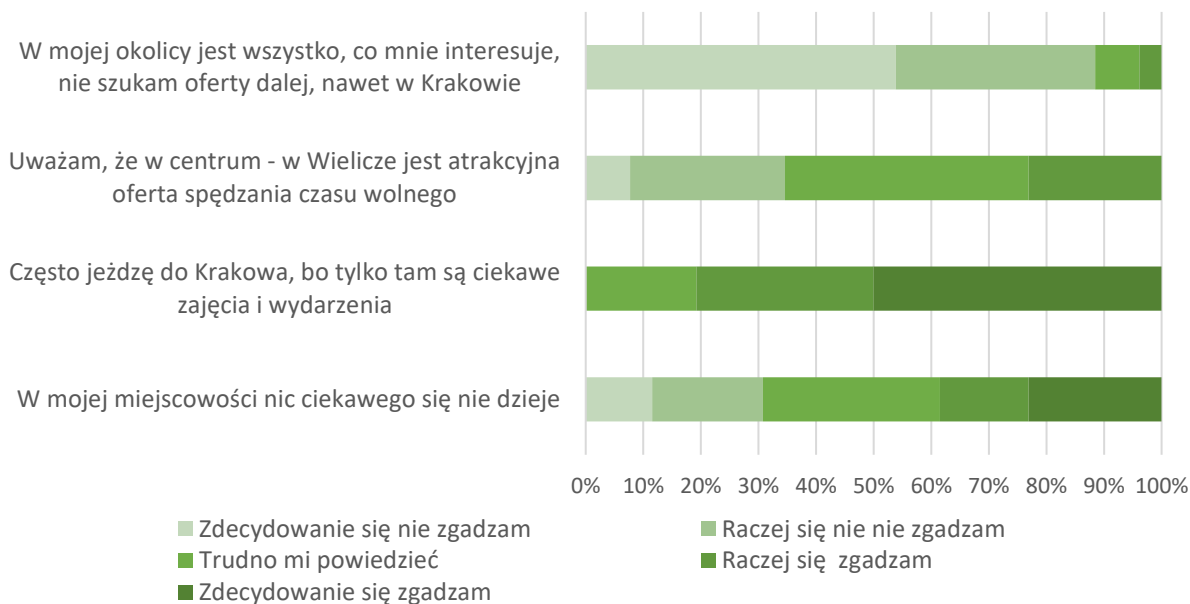
Generalnie ósmoklasiści są bardziej zadowoleni z oferty sportowej i kulturalnej dostępnej na terenie gminy Wieliczka niż w ich miejscowościach – średnia ocen 3,1 oraz 3,7 (w obu przypadkach wynik wyższy o jeden punkt procentowy). Z perspektywy młodzieży istotne są zatem większe ośrodki w okolicy, w których mogą spędzać czas w bardziej interesujący dla nich sposób. Na terenie gminy taką funkcję pełni miasto Wieliczka, choć co do określenia jego oferty mianem atrakcyjnej zdania były podzielone: 35% nie zgodziło się z tą tezą, 23% to jej zwolennicy, a pozostałe 42% nie miało jednoznacznej opinii. Co więcej, 58% ankietowanych było zadowolonych z oferty sportowej w Wieliczce, w przypadku kulturalnej przewaga osób zadowolonych jest mniejsza – 44% do 1/3 niezadowolonych respondentów. Atrakcyjną ofertę młodzieży łatwiej znaleźć w Niepołomicach i Krakowie. Zwłaszcza cenne w ich opinii jest sąsiedztwo Krakowa – 81% badanych przyznało, że często jeździ do Krakowa, bo tylko tam są ciekawe zajęcia i wydarzenia.

Zajęcia/ wydarzenia	Ocena					Dokładna średnia
Oferta kulturalna w miejscu zamieszkania (miejscowości)	★	★	☆	☆	☆	2,0
Oferta kulturalna w gminie Wieliczka	★	★	★	☆	☆	3,1
Oferta sportowa w miejscu zamieszkania (miejscowości)	★	★	★	☆	☆	2,6
Oferta sportowa w gminie Wieliczka	★	★	★	★	☆	3,7

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Ocena atrakcyjności oferty czasu wolnego: miejscowości - gmina - Kraków

Uczniowie klas VIII mieli swoją wizję rozwoju oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy, zwłaszcza ich najbliższej okolicy (Węgrzce Wielkie). Głównie były to pomysły w zakresie oferty sportowej (dodatkowych zajęć, obiektów), m.in.:

- park trampolin w stylu GOjump
- żeńska drużyna piłkarska („klub damskiej piłki nożnej”)
- strzelnica
- lodowisko, nauka jazdy na łyżwach (też – nauka jazdy figurowej)
- paintball
- zajęcia z fechtunku.

Pojawiły się też następujące propozycje dotyczące oferty rozrywkowo-kulturalnej:

- teatr, większe kino
- więcej ogólnodostępnych wydarzeń – koncertów, festynów itp.
- zajęcia techniczne, np. z programowania, robotyki,
- utworzenie miejsca do spotkań ze znajomymi (niektórzy wskazywali, że w najbliższej okolicy brakuje im punktu gastronomicznego z kebabem – te głosy warto rozpatrywać nie tylko jako postulat dostępności konkretnego typu przekąski, ale też pod kątem potrzeby miejsca „centrowiczego”, miejsca umożliwiającego spotkanie).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Realizowane aktywności i potrzeby – seniorzy

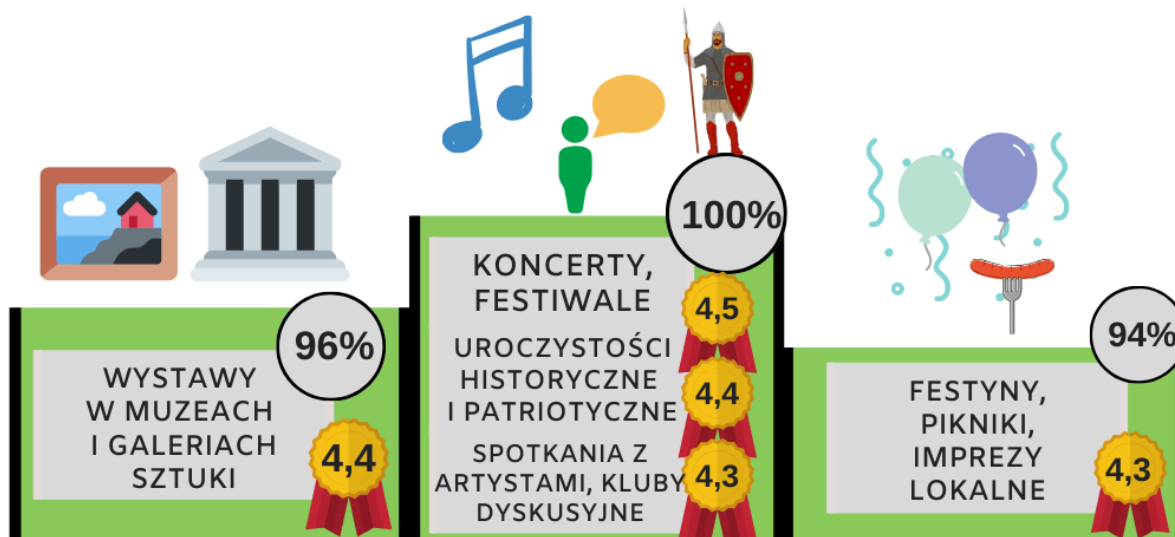
W działania partycypacyjno-badawcze włączyli się także starsi mieszkańcy. Tę grupę reprezentowali seniorzy – uczestnicy Poniedziałkowego Klubu Seniora. W technice pn. Badania w działaniu wzięło udział 26 osób z terenu gminy Wieliczka (20 kobiet, 5 mężczyzn, 1 osoba nie oznaczyła płci w ankiecie).

Ogólnie aktywność kulturalna badanych seniorów była bardzo wysoka. Okazało się, że wszyscy ankietowani korzystają z takich elementów oferty jak: koncerty, spotkania z artystami, kluby dyskusyjne, uroczystości historyczno-patriotyczne, a ponad 90% uczęszcza też na wystawy oraz imprezy lokalne. Należy jednak mieć na uwadze, że nie są to aktywności, które seniorzy realizują często, a raczej sporadycznie tj. kilka razy w roku. Lokalni eksperci podkreślali także, że generalnie seniorzy to grupa aktywna – zajęcia i wydarzenia im dedykowane są zazwyczaj oblegane, niektórzy wykazują się inicjatywą – zgłaszają propozycje w zakresie rozszerzania oferty zajęciowej, pomysły dotyczące organizacji wycieczek czy angażują w wolontariat międzypokoleniowy i senioralny (np. projekt „Biblioteczna Sieć Przyjaźni”).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

NAJPOPULARNIEJSZE AKTYWNOŚCI

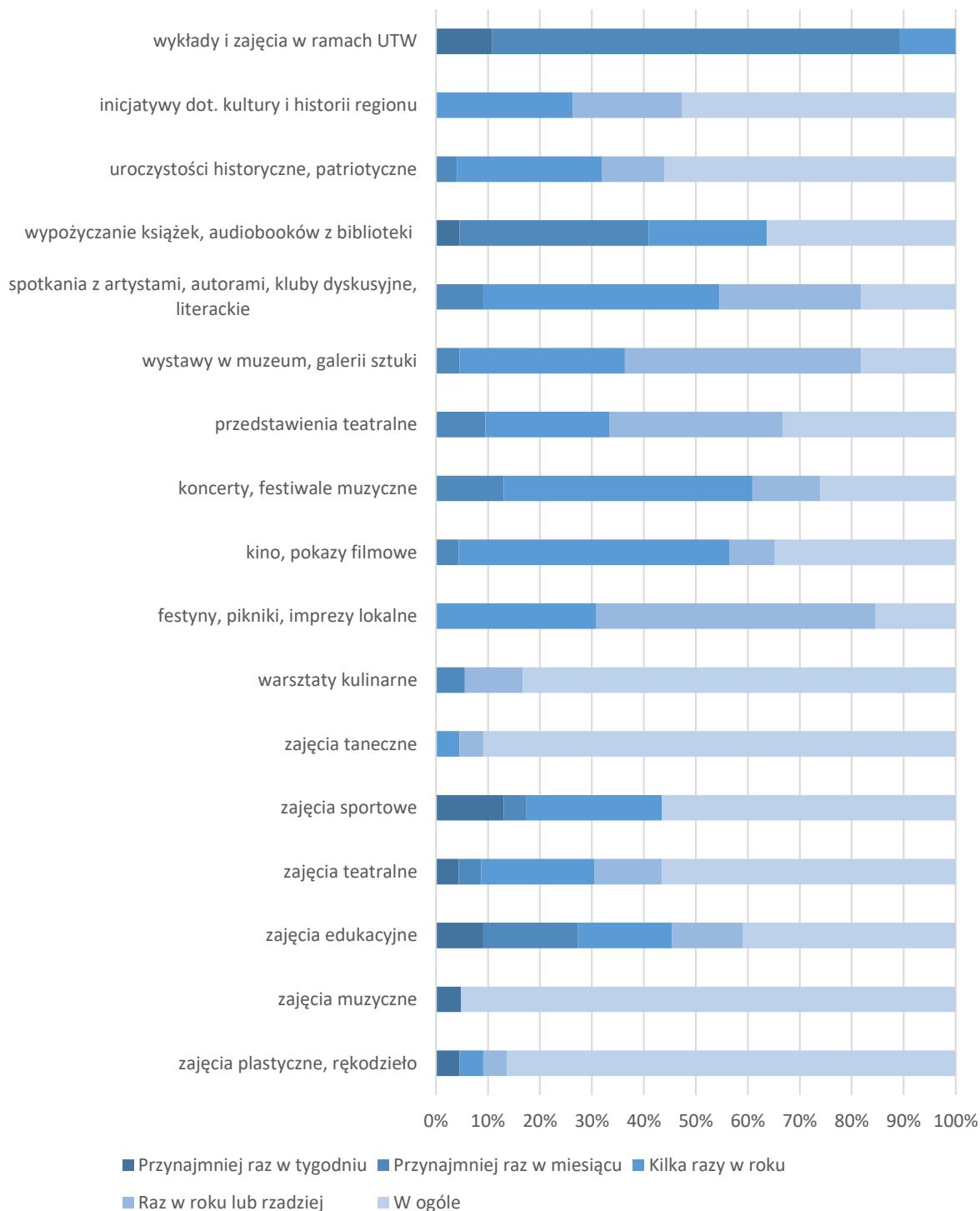

Natomiast biorąc pod uwagę częstotliwość udziału w danej formie oferty – to na cotygodniowy udział w zajęciach sportowych decyduje się 35% seniorów. Dość powszechne są także zajęcia edukacyjne (zaliczono do nich m.in. zajęcia komputerowe, wykłady, naukę języka) – uczęszcza na nie 3/4 badanych, w tym 1/4 robi to co tydzień, a 1/4 co miesiąc. W wykładach i zajęciach organizowanych przez Wielicki Uniwersytet Trzeciego Wieku uczestniczy połowa ankietowanych, jest to aktywność podejmowana zazwyczaj raz w miesiącu. Aż 86% respondentów regularnie wypożycza książki z biblioteki (62% co miesiąc, a pozostali – co tydzień). Do kina wybiera się 91% seniorów, a blisko połowa pozwala sobie na to raz w miesiącu. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia taneczne, muzyczne i kulinarne – jakąś formę udziału deklarowała z nich mniej niż 1/4 badanych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Częstotliwość udziału w zajęciach i wydarzeniach

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Seniorzy korzystają głównie z oferty dostępnej na terenie gminy Wieliczka – dotyczy to zarówno imprezy i koncertów, jak i kina oraz zajęć, spotkań i warsztatów organizowanych przez lokalne instytucje i stowarzyszenia, m.in. Bibliotekę, Centrum Kultury i Turystyki, Muzeum Żup Krakowskich, Uniwersytet Trzeciego Wieku. Jedynie w przypadku wystaw muzealnych i przedstawień teatralnych badani stosunkowo często wybierają się do Krakowa, przy czym zbliżona liczba osób znajduje tego typu ofertę także w Wieliczce.

AKTYWNOŚCI REALIZOWANE GŁÓWNIEM W GMINIE

- festyny, pikniki, imprezy lokalne (Wieliczka)
- koncerty, festiwale (Wieliczka)
- spotkania z artystami, kluby dyskusyjne (Wieliczka)
- uroczystości historyczne i patriotyczne (Wieliczka)
- kino (Wieliczka)

AKTYWNOŚCI REALIZOWANE GŁÓWNIEM POZA GMINĄ

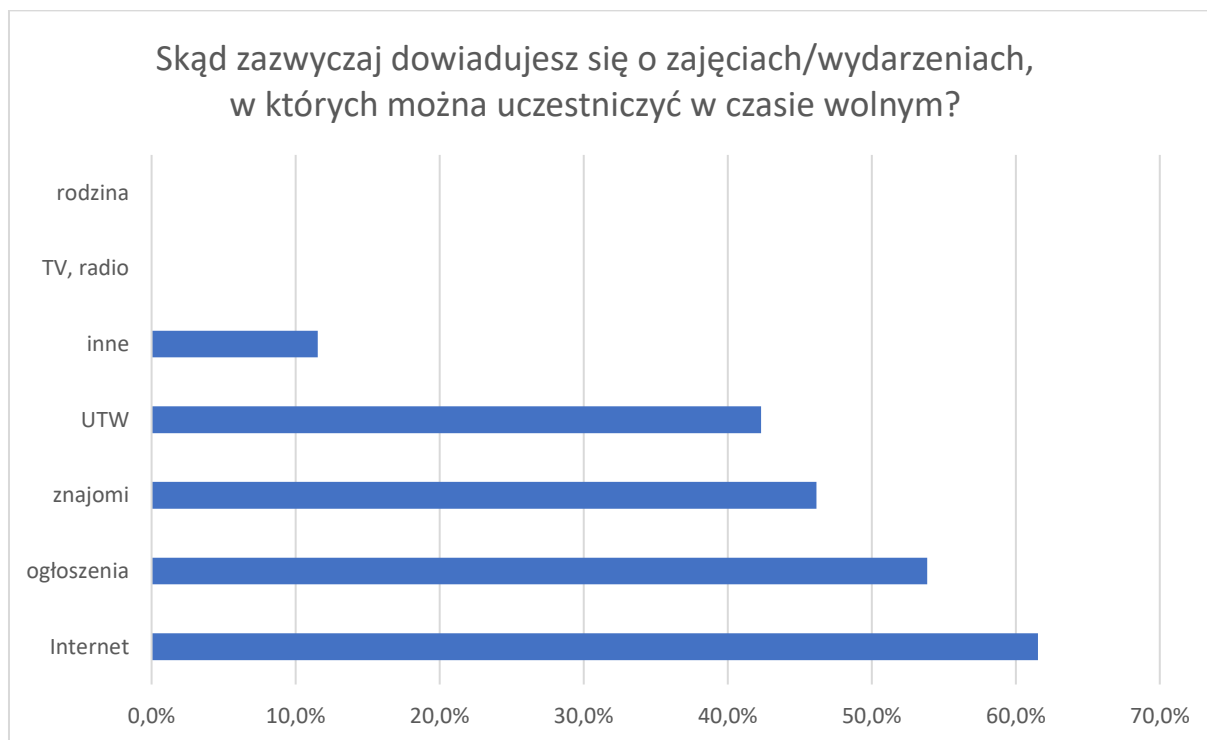
- teatr (Kraków)
- wystawy, galerie, muzea (Kraków)

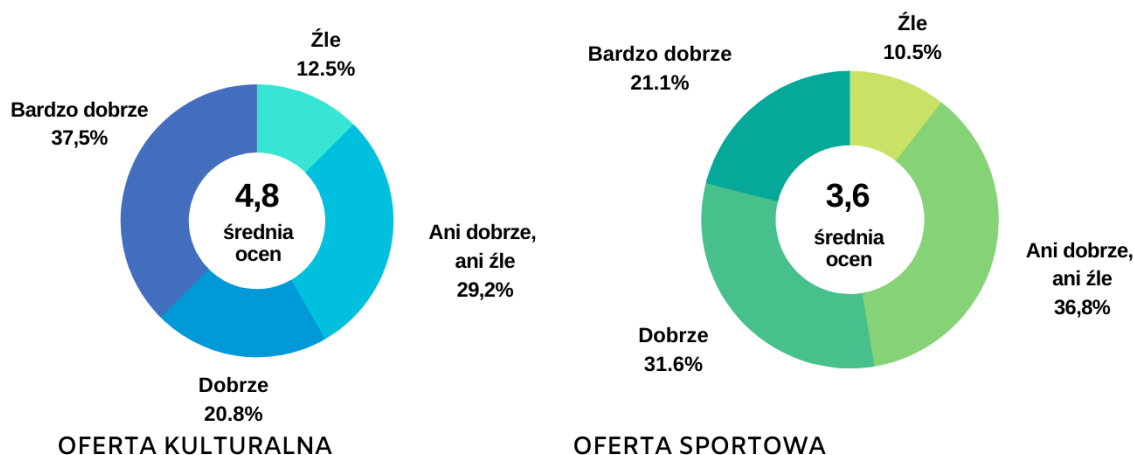
Dla seniorów najważniejszym źródłem informacji o ofercie kulturalnej jest Internet (61% wskazań). Ponad połowa zwraca też uwagę na ogłoszenia w przestrzeni miejskiej, plakaty (54%). Stosunkowo duża grupa o wydarzeniach i zajęciach dowiadyuje się od znajomych czy podczas wydarzeń organizowanych przez Uniwersytet Trzeciego Wieku (po ok. 40% wskazań). Natomiast wśród innych źródeł wymieniono Bibliotekę. Ankietowani są raczej zadowoleni z działań informacyjnych prowadzonych na terenie gminy – 58% pozytywnie ocenia informowanie mieszkańców o wydarzeniach i zajęciach kulturalnych (suma odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze, z kolei średnia ocen wyniosła 4,8), a blisko 53% o sportowych (średnia ocena 3,6 – m.in. ze względu na stosunkowo wysoki odsetek – 37% – odpowiedzi o wartości 3 „ani dobrze, ani źle”). Wskazania te korespondują z opiniami lokalnych ekspertów, którzy zwracali uwagę, że generalnie obieg informacji jest dobry, aczkolwiek warto wzmacniać promocję działań realizowanych w mieście Wieliczka na obszarach wiejskich (informowanie o weekendowych wydarzeniach, ale też o możliwościach dojazdu).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

INFORMOWANIE MIESZKAŃCÓW O OFERCIE I WYDARZENIACH W GMINIE

Generalnie seniorzy są zadowoleni z uczestnictwa w zajęciach i wydarzeniach. W przypadku tej grupy udział w konkretnych formach oferty jest intencjonalny, a z tych, które okazują się nieatrakcyjne czy niekomfortowe zazwyczaj szybko się rezygnuje. W związku z tym negatywne lub neutralne wypowiedzi na temat oferty należały do rzadkości (żadne z zajęć nie otrzymały także najniższej noty – „w ogóle mi się nie podobają”). Średnia ocen dla większości aktywności przekraczała 4 (czyli zazwyczaj ok. połowa ankietowanych deklarowała, że dana forma oferty bardzo im się podoba), a na czele stawki uplasowało się wypożyczanie książek, audiobooków z biblioteki (4,8) oraz przedstawienia teatralne (4,6). Nieco mniej korzystnie na tym tle wypadły

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

jedynie zajęcia muzyczne i zajęcia teatralne (średnia poniżej 4,0), na co wpływ miał fakt, że w zajęciach tych uczestniczyło niewiele osób, a ich oceny były zróżnicowane – w tym obejmowały brak jednoznacznego stanowiska (odpowiedź o wartości 3: „ani mi się podobają, ani mi się nie podobają”).

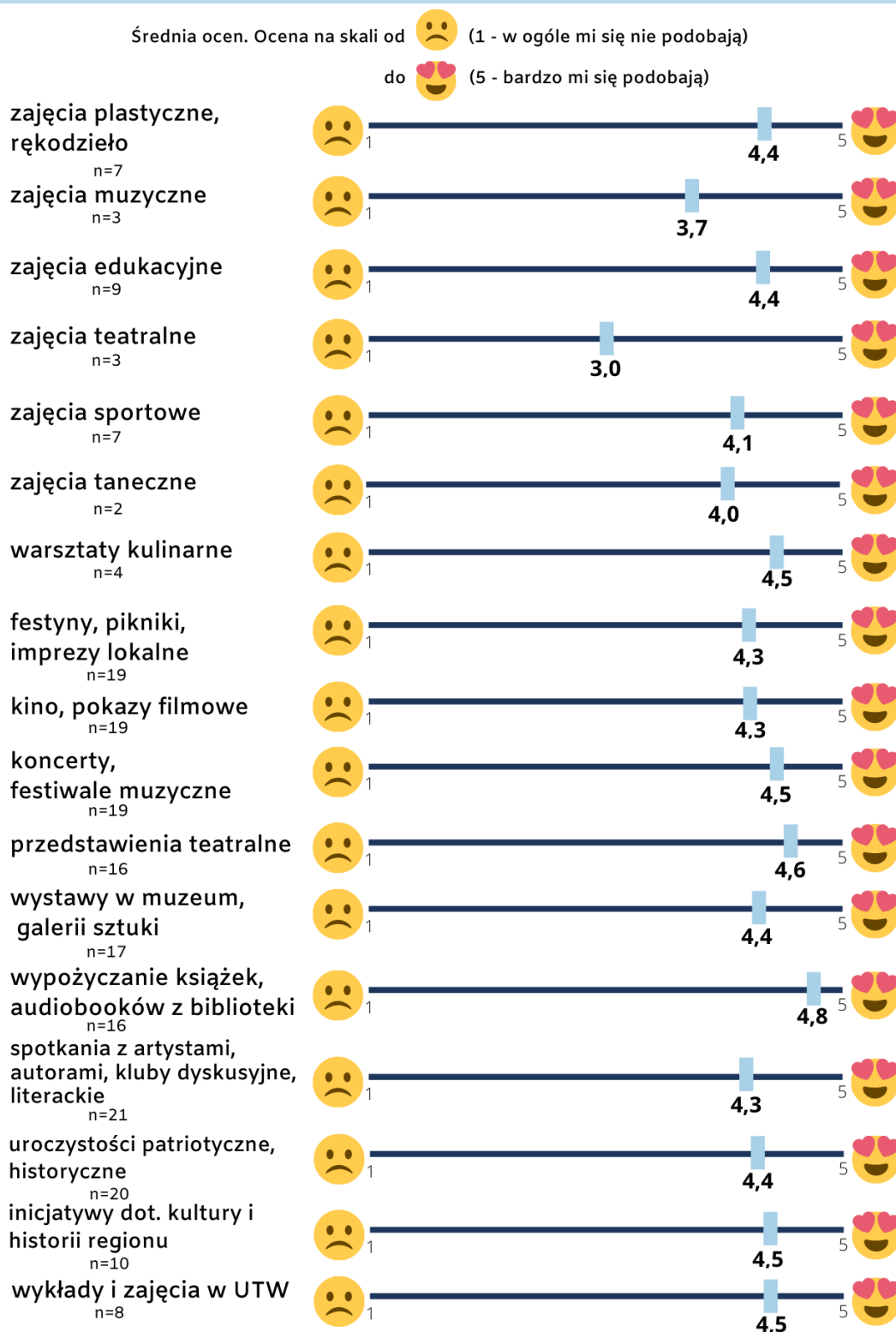
Ponadto wśród ulubionych aktywności seniorzy wymieniali wykłady (głównie o tematyce historycznej, podróżniczej, regionalnej), spotkania „z ciekawym człowiekiem”, warsztaty rękodzielnicze, wyjazdy/wycieczki, koncerty i festyny regionalne, inicjatywy związane z pielęgnowaniem lokalnych tradycji, a także spotkania towarzyskie, biesiadno-taneczne. Wskazywano, że jest to oferta dostępna w Wieliczce, organizowana/tworzona m.in. przez Mediatekę/Bibliotekę, UTW, CKiT, Klub Seniora/ w ramach Wielickiej Strefy Aktywnego Seniora.,

Powyższej zebrane preferencje odzwierciedlają także potrzeby seniorów w zakresie spędzania czasu wolnego – do kluczowych czynników sukcesu oferty senioralnej zalicza się bowiem możliwość spotkania i rozmowy z drugim człowiekiem w bezpiecznej, komfortowej przestrzeni (często – z rówieśnikiem) oraz walor poznawczy – uzyskanie wiedzy, ciekawych informacji.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

ZADOWOLENIE Z UDZIAŁU W ZAJĘCIACH, WYDARZENIACH

n - liczba odpowiedzi poddanych analizie (liczba osób, które dokonały oceny zajęć/wydarzeń)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Ankietowani uważali, że oferta spędzania czasu wolnego dostępna w ich miejscu zamieszkania oraz ogólnie – w gminie Wieliczka w dużej mierze spełnia ich oczekiwania (średnia ocen dla gminy Wieliczka była minimalnie wyższa). Nieco korzystniej oceniano ofertę kulturalną niż sportową, a w przypadku gminy blisko 60% respondentów było z niej bardzo zadowolonych.

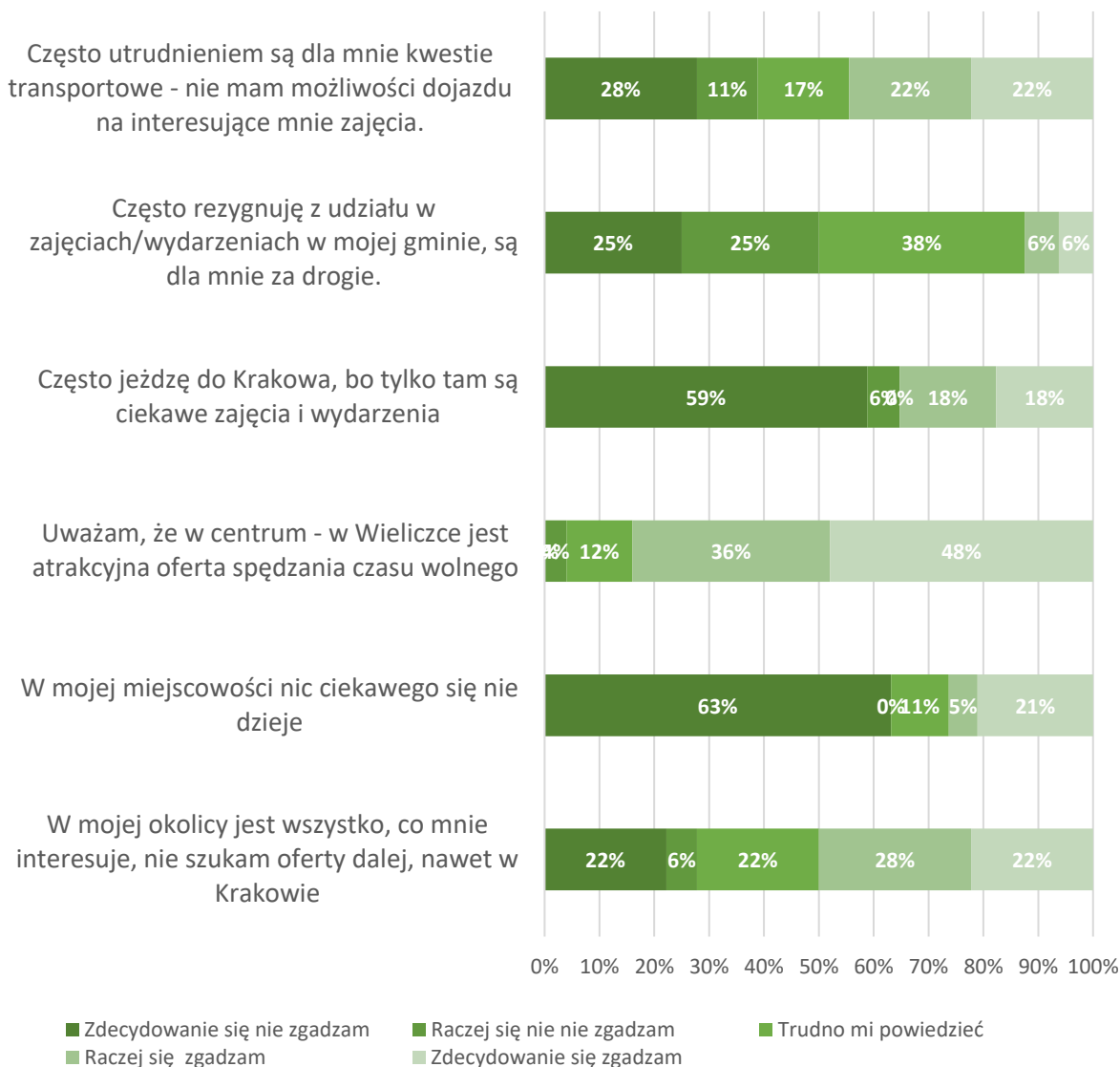
Zajęcia/ wydarzenia	Ocena					Dokładna średnia
	★	★	★	★	☆	
Oferta kulturalna w miejscu zamieszkania (miejscowości)	★	★	★	★	☆	4,1
Oferta kulturalna w gminie Wieliczka	★	★	★	★	☆	4,3
Oferta sportowa w miejscu zamieszkania (miejscowości)	★	★	★	★	☆	3,7
Oferta sportowa w gminie Wieliczka	★	★	★	★	☆	4,0

W nawiązaniu do wcześniej przytoczonych danych – seniorzy cenią sobie ofertę dostępną w Wieliczce, dlatego też to z niej głównie korzystają. W związku z powyższym nie dziwi, że blisko 2/3 zdecydowanie nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że w ich miejscowości nic ciekawego się nie dzieje, a aż 84% zadeklarowało, że w centrum-Wieliczce jest atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego. Kraków nie gra tu tak ważnej roli jak w przypadku młodzieży – według połowy ankietowanych seniorów wszystko, co ich interesuje mogą znaleźć w okolicy i nie muszą szukać oferty dalej, w tym w Krakowie. Badani nie postrzegają Krakowa jako zdecydowanie bardziej atrakcyjnego ośrodka od Wieliczki, a raczej jako uzupełnienie dla wielickiej oferty. W związku z tym dla większości odwiedziny w Krakowie są raczej sporadyczne (kilka razy w roku) i m.in. z tego względu 2/3 respondentów nie zgodziło się ze stwierdzeniem „Często jeżdżę do Krakowa, bo tylko tam są ciekawe zajęcia i wydarzenia”.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Ocena atrakcyjności oferty czasu wolnego: miejscowości - gmina - Kraków

Analizując ocenę poszczególnych elementów oferty obecnie dostępnej w gminie Wieliczka, seniorzy są także raczej zadowoleni z kosztu uczestnictwa w wydarzeniach i zajęciach gminie. W przypadku oferty kulturalnej blisko 60% ocenia go pozytywnie (suma wskazań „dobrze” i „bardzo dobrze”), a średnia ocen wyniosła 3,9 (ocena na skali 5-stopniowej, gdzie 1 oznaczało bardzo źle, a 5 – bardzo dobrze). Nieco niższe noty pod tym aspektem uzyskała oferta sportowa – średnia ocen 3,4 w tym tylko 1/3 respondentów wypowiedziało się pozytywnie, a większość nie zajęła stanowiska (61% wskazań „ani dobrze, ani źle”), co wynika m.in. z faktu, że blisko połowa badanych nie korzysta z takich aktywności i nie do końca orientuje się w stawkach. Kwestie finansowe nie stanowią raczej bariery uczestnictwa w ofercie (sygnalizowano, że część wydarzeń

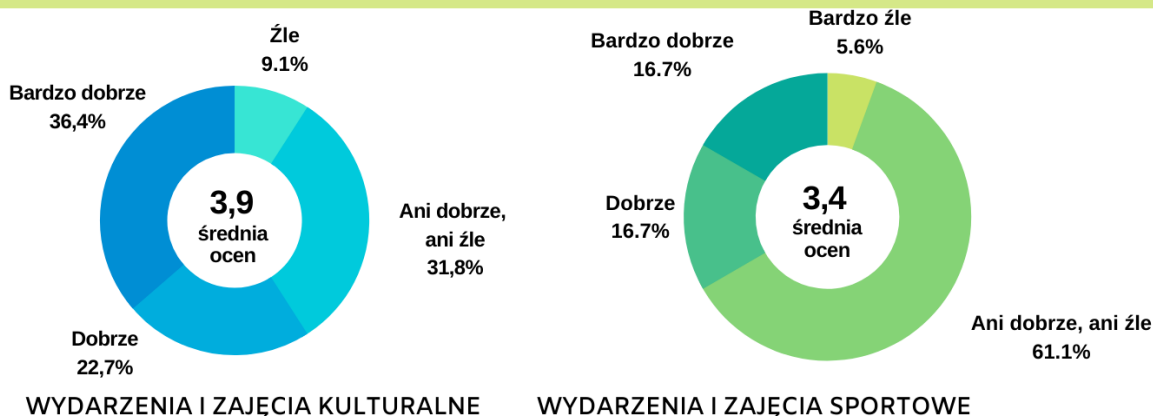

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

i zajęć kulturalnych jest bezpłatna lub proponuje zniżki dla seniorów) – według ankietowanych rzadko zdarzają się sytuacje, że muszą zrezygnować z udziału ze względu na zbyt wysoką cenę (tylko 12% wskazało na taką sytuację). Można zatem stwierdzić, że oferta spędzania czasu wolnego w gminie dedykowana seniorom jest dla nich dostępna cenowo. Natomiast dla 44% ankietowanych pewnym utrudnieniem są kwestie transportowe – przyznali, że często zdarza się, że nie mają możliwości dojazdu na interesujące zajęcia. Także lokalni eksperci zwracali uwagę, że w kontekście dostępności oferty ważny jest rozwój komunikacji po gminie. Obecnie łatwiej jest uczestniczyć w życiu kulturalnym osobom mieszkającym bliżej centrum Wieliczki.

W opinii seniorów dostępna oferta – zarówno sportowa, jak i kulturalna – jest zróżnicowana i dopasowana do potrzeb różnych grup wiekowych (60% pozytywnych odpowiedzi). Uczestnicy byli także zadowoleni z działalności kulturalnej prowadzonej przez lokalne organizacje, fundacje, stowarzyszenia. Na tym tle nieco większe zastrzeżenia pojawiły się w przypadku dostępności sal/miejsc, gdzie mieszkańcy sami mogą organizować sobie czas wolny – liczba odpowiedzi pozytywnych równa była odpowiedziom negatywnym (każde 36% wskazań). Zwracano tutaj uwagę na duże obłożenie udostępnianych sal, niedostatek takich miejsc na obszarze wiejskim, brak pomieszczenia – siedziby dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Ograniczona dostępność sal może wynikać także z faktu, że jest na nie stosunkowo duży popyt – lokalni eksperci wskazywali, że instytucje, np. CKiT, Biblioteka, udostępniają swoje przestrzeni dla lokalnych twórców, np. pod czasowe wystawy czy regularne próby zespołów regionalnych, amatorskich grupy teatralnych itp.

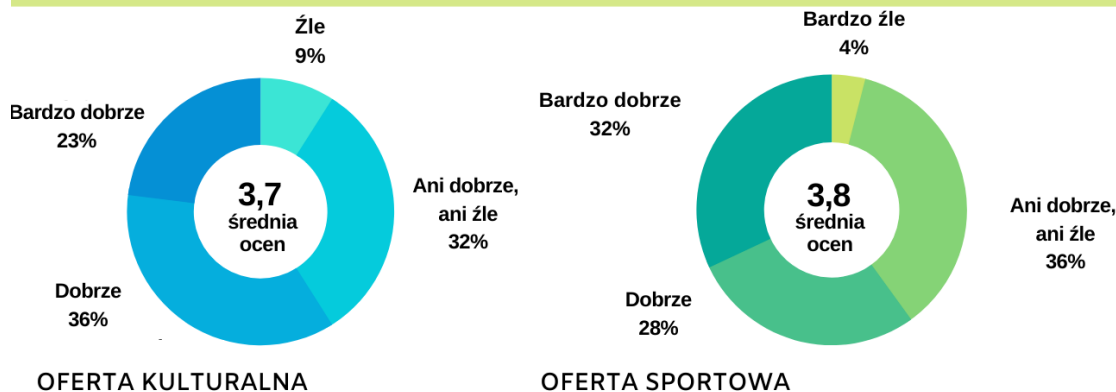
KOSZT UCZESTNICTWA W WYDARZENIACH I ZAJĘCIACH W GMINIE

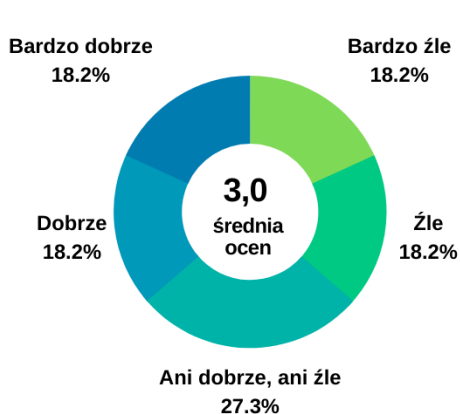

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

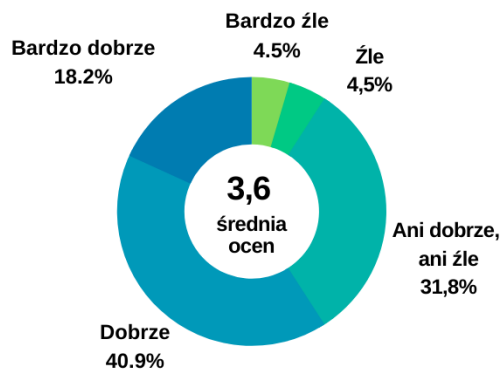
DOPASOWANIE OFERTY DO RÓŻNYCH GRUP WIEKOWYCH

DOSTĘPNOŚĆ SAL/MIEJSC, W KTÓRYCH MIESZKAŃCY SAMI MOGĄ ORGANIZOWAĆ SOBIE CZAS WOLNY

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA LOKALNYCH ORGANIZACJI, FUNDACJI, STOWARZYSZEŃ

Seniorzy mieli też kilka pomysłów na urozmaicenie wielickiej oferty spędzania czasu wolnego. Propozycje obejmowały zarówno aktywność fizyczną, jak i kulturalno-rozrywkową. Badani zgłosili zapotrzebowanie na:

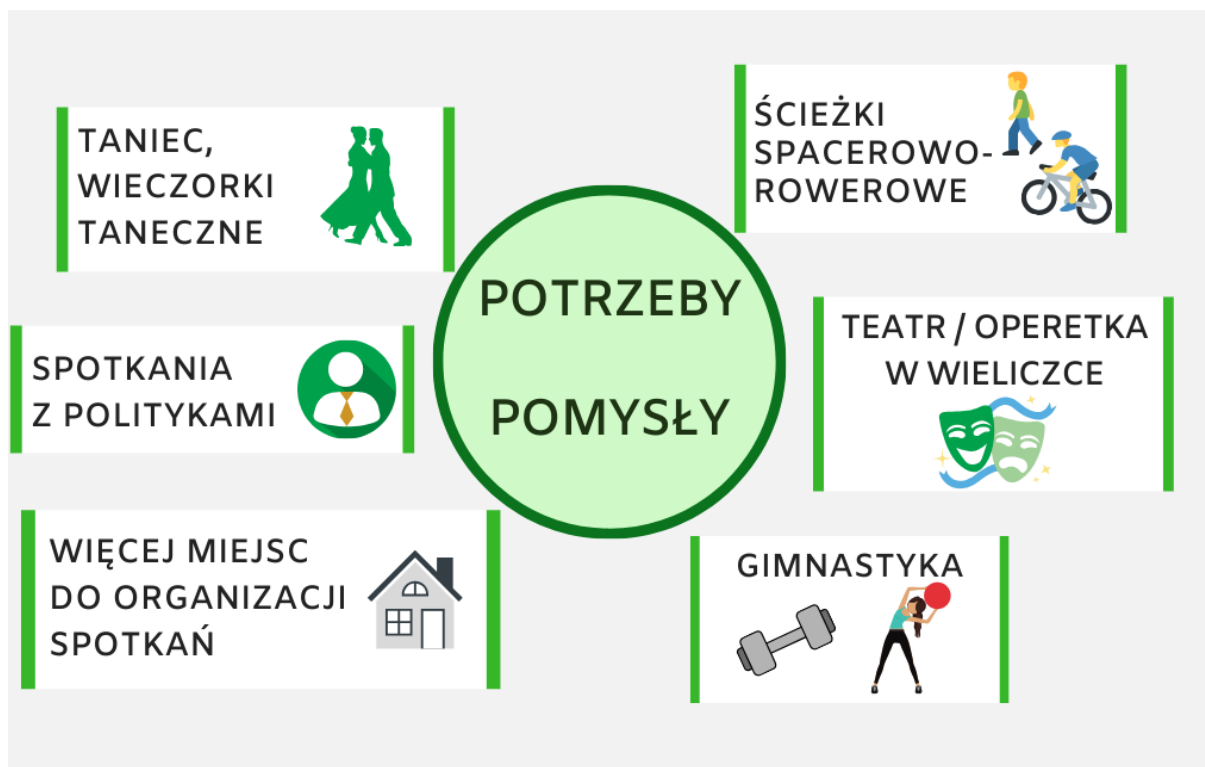
- rozwój infrastruktury pozwalającej na aktywności na świeżym powietrzu (na terenie całej gminy), tworzenie ścieżek spacerowo-rowerowych, ścieżek zdrowia itp.;
- więcej dostępnych cenowo zajęć z gimnastyki dla seniorów;
- organizację zabaw, wieczorków tanecznych;
- utworzenie teatru;
- cykliczną organizację spotkań z lokalnymi działaczami, politykami itp., stwarzających przestrzeń do zgłaszania bieżących potrzeb mieszkańców;
- większą dostępność miejsc/lokali, w których seniorzy mogliby się spotykać, realizować swoje inicjatywy;

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

- wyjazdy, wycieczki organizowanych w celu poznania regionu i okolicznych miejscowości, zwiedzanie Wieliczki.

Seniorzy zwracali uwagę, że warto, aby niektóre z dodatkowych zajęć/wydarzeń były realizowane w formule dedykowanej tylko ich grupie wiekowej (np. gimnastyka, wieczorki taneczne), inne zaś w ogólnodostępnej.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Część 3. Wnioski i rekomendacje w zakresie rozwoju oferty

Ta część zawiera najważniejsze wnioski na temat dostępnej oferty na terenie gminy Wieliczka oraz wskazuje na główne kierunki jej rozwoju pod kątem potrzeb i rekomendacji. Podsumowanie to opiera się na danych przedstawionych w poprzednich rozdziałach, m.in. mocne i słabe strony wielickiej oferty spędzania czasu wolnego, aktywność kulturalną i preferencje mieszkańców, a także potrzeby i uwagi zebrane od lokalnych twórców/organizatorów oferty.

Obecnie dostępna oferta kulturalna w gminie Wieliczka – główne wnioski

Oferta dostępna w gminie jest zróżnicowana i coraz bogatsza, a co równie ważne – przeważnie dostępna cenowo. Dobrze funkcjonuje też segmentacja oferty – istnieje wiele propozycji zwłaszcza dla dzieci, seniorów, rodzin, kobiet.

Mieszkańcy uczestniczący w opracowaniu diagnozy pozytywnie oceniali aktywności, w których uczestniczą. Na podstawie zrealizowanych badań zauważa się pewne różnice w korzystaniu z oferty i jej ocenie. Seniorzy to grupa aktywna, uczestniczą głównie w zajęciach i wydarzeniach organizowanych na terenie gminy i bardzo je sobie cenią. Atrakcje dostępne w Krakowie stanowią dla nich raczej pewne uzupełnienie i nieczęsto się tam jeżdżą (kilka razy w roku – przy czym częstotliwość udziału w ofercie z terenu gminy kształtuje się na poziomie przynajmniej raz w miesiącu). W przypadku dzieci dominują aktywności sportowe i edukacyjne. Zazwyczaj korzystają z oferty dostępnej na terenie gminy czy w gminie sąsiedniej (Niepołomice), a propozycje, po które wybierają się do Krakowa to kino, teatr czy wystawy. Najmłodszy mieszkańcy także są zadowoleni z form, w których uczestniczą. Z kolei młodzież to grupa najmniej aktywna pod kątem indywidualnych aktywności kulturalnych, a także najbardziej krytyczna jeśli chodzi o ocenę propozycji dostępnych w gminie. Choć nastolatki z wielu zajęć korzystają właśnie na terenie Wieliczki, to za bardziej atrakcyjny uznają Kraków. W gminie w zakresie oferty kulturalnej skierowanej do młodzieży istnieje pewna luka, która wynika też z trudności w tworzeniu trafionych propozycji dla tej grupy wiekowej.

Do gminy przeprowadza się ok. tysiąc nowych mieszkańców napływowych rocznie – osiedlają się zarówno w mieście, jak i na obszarze wiejskim. Ze względu, że zmienia się model życia na wsi (praca w mieście, zabudowa wielorodzinna itp.), nowi mieszkańcy dość szybko są wchłaniani do miejscowości, ich sposób i poziom życia nie różni się tak bardzo, jak to miało miejsce kilka lat temu. Większość z nich stanowią młodzi ludzie, rodziny z małymi dziećmi. Nowi mieszkańcy raczej włączają się w życie gminy, są ciekawi tego co jest, co się dzieje, szukają atrakcyjnej dla oferty – dla siebie, dla dzieci.

Grupami, które są bardziej widoczne wśród odbiorców oferty stałej (zajęciowej, warsztatowej) są dzieci, seniorzy. Mniej widoczna jest młodzież, studenci, osoby w wieku „średnim” (30+). Większość mieszkańców w przedziale wiekowym 30-50 to osoby pracujące (często też dojeżdżające do Krakowa), zajmujące się dziećmi, w związku z tym korzystają raczej z niecyklicznej oferty dostępnej w późnych godzinach popołudniowych, np. po 19 lub w weekendy (spotkania, koncerty, kino), a jeśli regularnie – w tygodniu – to głównie z aktywności sportowych (oferty

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

zorganizowanej, ale i indywidualnie: bieganie, skatepark). Tę grupę można też spotkać na wydarzeniach rodzinnych, np. imprezach i festynach szkolnych, dziecięcych zawodach sportowych, Uniwersytecie Dziecięcym.

Obok instytucji, istotną rolę w tworzeniu oferty odgrywają mieszkańcy: zarówno indywidualne osoby, jak i nieformalne grupy czy stowarzyszenia. Dzięki ich aktywności na terenie gminy pojawiają się nowe zajęcia i wydarzenia, działają regionalne zespoły, orkiestry, amatorskie grupy teatralne, artystyczne, kluby sportowe. W ostatnim czasie zauważa się wzmocnienie ruchu folklorystycznego: inicjatywy sięgające do korzeni i lokalnego dziedzictwa, przejawem tego jest odradzanie się popularności kół gospodyń wiejskich (z jednoczesnym „odmładzaniem” składu).

Współpraca międzysektorowa czy międzyinstytucjonalna przebiega głównie lokalnie, czyli między instytucjami z terenu gminy bądź między mieszkańcami, stowarzyszeniami a instytucjami. W niektórych przypadkach organizatorzy kultury z Wieliczki współpracują też z instytucjami (np. ze szkołami, bibliotekami) czy stowarzyszeniami (np. niepołomicki Zielony Puszczyk) z terenu powiatu. Z kolei stała współpraca z instytucjami z Krakowa dotyczy organizowania oferty dla konkretnej grupy odbiorców (np. osób z niepełnosprawnościami) lub jest prowadzona na zasadzie zapraszania artystów/twórców z ofertą/koncertem/spektaklem do Wieliczki. W niektórych przypadkach można mówić o międzygminnej współpracy pod kątem promocji, przekazywania informacji, m.in. z gminą Gdów, Biskupice, Niepołomice, np. ekspozycja ulotek w swoich siedzibach, zamieszczanie informacji na stronie internetowej. Zauważa się też przepływ odbiorców w zakresie większych wydarzeń, np. w sportowych imprezach w Solnym Mieście biorą udział mieszkańcy gmin sąsiednich, a wieliczanie chętnie przyjeżdżają do Niepołomic na Pola Chwały. Nie można mówić jednak o stałej współpracy między instytucjonalnymi organizatorami oferty czasu wolnego z terenu LGD „Powiatu Wielickiego” – ma ona charakter bardziej projektowy, doraźny i sporadyczny, co wynika z kwestii organizacyjno-finansowych. W obliczu takiej sytuacji bardzo ważne są działania LGD nakierowane na inicjowanie i wspieranie współpracy międzygminnej i międzyinstytucjonalnej w zakresie tworzenia wspólnych elementów oferty, np. wydarzeń, imprez, konkursów itp.

Główne kierunki rozwoju oferty czasu wolnego w gminie Wieliczka i rekomendacje w tym zakresie

Rozwój oferty spędzania czasu wolnego powinien przebiegać dwutorowo. Z jednej strony bardzo istotne jest wspieranie dotychczasowo realizowanej oferty, zarówno popularnych propozycji, jak i tych bardziej niszowych, które także cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Drugi obszar stanowi rozwijanie nowych pomysłów, poszerzanie oferty. Każdemu z tych działań powinna towarzyszyć dbałość o aktualność, wysoką jakość i jak największą dostępność propozycji. Dla gminy Wieliczka wymienić można następujące szczegółowe kierunki rozwoju oferty:

- rozbudowa oferty dla dzieci, weekendowej oferty dla rodzin (duża część napływowych mieszkańców to właśnie rodziny z dziećmi, w związku z tym rośnie zapotrzebowanie na tego typu ofertę);

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

- wzmocnienie konkurencyjności kin względem Krakowa, m.in. poprzez wzbogacenie repertuaru, np. o bieżące wprowadzanie nowości, większą liczbę seansów wieczornych i weekendowych;
- rozwój propozycji międzypokoleniowych, otwartych, integrujących różne grupy mieszkańców;
- stała aktualizacja oferty – diagnoza potrzeb odbiorców, zmiany idące z duchem czasu, dbałość o nowoczesność propozycji, wprowadzanie nowych elementów dla nowych odbiorców itp.;
- większe zróżnicowanie oferty – próba wprowadzenia niszowej/ambitnej oferty muzycznej, wydarzeniowej, co łączy się też z dostosowaniem oferty do potrzeb mieszkańca napływowego – podnoszenie jakości oferty, zróżnicowanie wydarzeń koncertowo-plenerowych, zapraszanie gwiazd większego formatu („nie wszystko musi być festynem”);
- wprowadzanie cykliczności wydarzeń (np. spotkań, koncertów, spektakli) – propozycji, które zawsze odbywają się w tym samym czasie, np. w pierwszą środę miesiąca, co czwartek itp. Jest to wyjście naprzeciw potrzebom mieszkańców (zwłaszcza tych zajętych) – odbiorca oferty wie, że ten dzień potencjalnie powinien sobie zarezerwować;
- zwiększanie częstotliwości wydarzeń muzycznych, teatralnych – organizowanie ich nie tylko w weekendy, ale również w tygodniu;
- uzupełnianie luk w ofercie – tworzenie nowego rodzaju propozycji, instytucji, np.: teatru, kawiarenki artystycznej z muzyką na żywo, muszli koncertowej, punktu widokowego na panoramę powiatu wielickiego, atrakcyjnych zajęć/wydarzeń dla młodzieży;
- koordynacja oferty – wspólny kalendarz, współpraca podczas planowania wydarzeń;
- tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej – zwiększanie liczby miejsc, w których mieszkańcy mogą odpocząć, spotkać się. Przykładowo: rozwój małej architektury – głównie ławeczki, kwietniki, wystawy plenerowe, tablice informacyjne przy zabytkach, zieleni urządzona – zarówno w Wieliczce (np. renowacja Parku Mickiewicza), jak i na obszarze wiejskim (przestrzenie centralne w sołectwach, tereny przy stawach, np. na Grabówkach, w Lednicy, w Brzegach);
- zacieśnianie współpracy międzyinstytucjonalnej na terenie gminy Wieliczka, a także i międzygminnej: określenie obszaru do stałej współpracy, wypracowanie usprawniających ją standardów i mechanizmów;
- wspieranie działań związanych z eksponowaniem dziedzictwa regionu, bogactwa kulturowego gminy i tradycji – zarówno górniczych, jak i związanych z historią obszarów wiejskich. Utworzenie miejsca udostępniającego materiały i dokumenty zbierane przez mieszkańców oraz gromadzone w Dziale Regionalnym Biblioteki, np. muzeum historycznego – Centrum Regionalnego z przestrzenią wystawienniczą, dostępnym

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

archiwum, ale też z miejscem na zajęcia edukacyjne, warsztaty i spotkania (jako inspirację wskazywano krakowskie Muzeum Podgórze – ośrodek angażujący mieszkańców w dokumentowanie historii obszaru i zamieszkujących go ludzi).

Kluczowe potrzeby twórców/organizatorów oferty, wsparcie niezbędne do rozwoju oferty

Lokalni twórcy/organizatorzy oferty kulturalnej, aby realizować swoje plany rozwojowe i tworzyć ofertę na jak najwyższym poziomie, zwracali uwagę na potrzeby w zakresie:

- rozwoju infrastruktury – remont budynków/institucji kultury, zwiększanie ich dostępności, np. ścieżki dla niedowidzących, informacje dźwiękowe. Tworzenie/odzyskiwanie przestrzeni na realizację oferty przez instytucje (na którą jest zapotrzebowanie, ale nie ma miejsca, np. poranne zajęcia dla mam i maluszków na obszarach wiejskich), a także na potrzeby mieszkańców;
- dosprzętowania instytucji – tworzenie nowoczesnych miejsc, atrakcyjnych dla różnych grup wiekowych (np. aplikacje, multimedia, w przypadku bibliotek: wrzutnie książek, książkomaty);
- możliwość większej koncentracji instytucji na realizacji zadań statutowych, wzmacnianie podejścia jakościowego do efektów pracy (ocena jakości zrealizowanych działań, a nie ilości);
- wzmocnienia pod kątem zasobów ludzkich – zwiększanie możliwości zatrudnieniowych instytucji;
- wsparcie merytoryczne dot. pozyskiwania funduszy – doradztwo i pomoc w pisaniu projektów (np. do Budżetu Obywatelsko czy FIO). Przygotowanie projektu jest czasochłonne i wymaga odpowiedniej wiedzy, aby zwiększyć szanse na jego akceptację. Z perspektywy wnioskodawców, którymi są często stowarzyszenia czy grupy mieszkańców, istotne jest, aby takie wsparcie było udzielane w godzinach dogodnych dla osób pracujących (późne popołudnie);
- wspieranie działających lokalnie stowarzyszeń, które tworzą ofertę kulturalną w zakresie ich uwiarygodnienia i promocji przez instytucje publiczne, urząd itp.;
- większego wsparcia finansowego – zarówno na odnowę infrastruktury, doposażenie, dodatkowe etaty, ale też organizację wydarzeń i inicjatyw.

Lokalni eksperci zwracali uwagę, że zwłaszcza dla działalności stowarzyszeń bardzo istotne są projekty/konkursy grantowe – gminne, powiatowe, koordynowane przez LGD itp. Obecnie zdarza się, że niektóre przedsięwzięcia opierają się o zaangażowanie mieszkańców, którzy poświęcają swój czas, tworzą coś nieodpłatnie itp. Podkreślano też, że wsparcie ze strony LGD jest widoczne na terenie gminy (w postaci wydarzeń, nowej infrastruktury np. boiska, place zabaw, materialne – stroje regionalne, instrumenty) – jest ono potrzebne i powinno być kontynuowane.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

W perspektywie zapotrzebowania na tego typu wsparcie w kolejnych latach zgłaszano następujące sugestie:

- zapewnienie wsparcia zarówno na większe działania prowadzone przez gminy, jak i na działania lokalne animowane przez stowarzyszenia. W szczególności takie formy jak: organizacja lokalnych imprez, np. dożynek, przeglądów/festiwali muzycznych, koncertów; inicjatywy historyczne regionalne – np. publikacje dotyczące dziedzictwa gminy, wystawy plenerowe; realizacja projektów edukacyjnych i kulturalnych; wspieranie działalności zespołów, orkiestr, kół gospodyń wiejskich, m.in. możliwość zakupu instrumentów, strojów ludowych itp.;
- wsparcie na tworzenie nowej infrastruktury czasu wolnego, odnowę istniejącej (także odnowienie zabytkowych obiektów np. kapliczek, dworców), doposażenie instytucji i stowarzyszeń (w tym np. zaplecze techniczne – oświetlenie, nagłośnienie – gdyż są to elementy, których wynajem bardzo podraża koszt imprezy);
- wsparcie rozwoju kapitału społecznego na obszarze wiejskim – zarówno poprzez organizację w sołectwach zajęć edukacyjnych, które koncentrują się w Wieliczce np. kursów dla seniorów w zakresie stosowania nowych technologii (np. obsługa dotykowych telefonów), jak i dla wyjazdów, warsztatów wyjazdowych realizowanych poza gminą, pozwalających na zdobycie nowej wiedzy i doświadczeń;
- możliwość finansowania projektów dot. samorozwoju instytucji, stowarzyszeń, np. szkoleń dla pracowników;
- rozszerzenie rodzaju/typów instytucji, które mogą korzystać ze wsparcia.